

Täysistunto

Torstai 2.3.2023 klo 16.00—17.56

Täysistunto alkoi klo 16.00. Täysistunto päättyi klo 17.56.

Puhetta johti puhemies Matti Vanhanen (16.00—17.56).

1. Nimenhuuto

Nimenhuutoraportti Liite 1A

Toimitettiin nimenhuuto.

2. Suullinen kyselytunti

Vastaamassa olivat seuraavat ministerit:

pääministeri Sanna Marin

valtiovarainministeri Annika Saarikko

ulkoministeri Pekka Haavisto

työministeri Tuula Haatainen

perhe- ja peruspalveluministeri Krista Kiuru

elinkeinoministeri Mika Lintilä

kuntaministeri Sirpa Paatero

pohjoismaisen yhteistyön ja tasa-arvon ministeri Thomas Blomqvist

eurooppa- ja omistajaohjausministeri Tytti Tuppurainen

kehitysyhteistyö- ja ulkomaankauppaministeri Ville Skinnari

liikenne- ja viestintäministeri Timo Harakka

sisäministeri Krista Mikkonen

puolustusministeri Antti Kaikkonen

ympäristö- ja ilmastoministeri Maria Ohisalo

maa- ja metsätalousministeri Antti Kurvinen

sosiaali- ja terveysministeri Hanna Sarkkinen

tiede- ja kulttuuriministeri Petri Honkonen

Puhemies Matti Vanhanen: Päiväjärjestyksen 2. asiana on suullinen kyselytunti.

Pyydän paikalla olevia ministereitä siirtymään ministeriaitioon. Pyydän niitä edustajia, jotka haluavat esittää kysymyksen paikalla olevalle ministerille, ilmoittautumaan painamalla P-painiketta ja nousemalla seisomaan.

Tämän loppuosankin esittelystä te olette kuulleet niin monta kertaa, etten sitä toista.
[Naurua]

Ministereille esitettiin seuraavat kysymykset:

Pöytäkirja PTK 179/2022 vp

2.1. Suullinen kysymys hallituksen politiikan saavutuksista (Riikka Purra ps)

Suullinen kysymys SKT 266/2022 vp

Suullinen kyselytunti

Puhemies Matti Vanhanen: Keskusteluun. — Edustaja Purra.

Keskustelu

16.01 **Riikka Purra ps:** Arvoisa herra puhemies! Tämän eduskuntakauden viimeisellä kyselytunnilla on hyvä käydä läpi hallituksen saavutuksia — luonnollisesti niitä kielteisiä saavutuksia, kun oppositiosta puhutaan. Valtionvelka on räjähtänyt käsiin, ja lainaa pitää ottaa, jotta edes koroista selvitään. Kotitalouksien ostovoima on ennätysalhaalla: kaikki maksaa liikaa. Terveystalouden ongelmia. EU:n elpymisrahastoon hallitus ja kokoomus laittoivat miljardeja suomalaisten rahoja. Samaan aikaan suomalaisten huoltosuhde heikkenee, ja hallitus kertoo, että on kohtalonkysymys saada tilalle maahanmuuttoa kehityksistä, vaikka tämä heikentää taloudellista huoltosuhdetta entisestään. Tässä nyt muutama hallituksen saavutus tältä kaudelta. Miltähän kuulostaa kansalaisten mielestä?

Arvoisa pääministeri, Suomi vajosi virallisesti taantumaa. Vienti ei vedä, ja ihmisten rahat ovat vähissä. Tämä on kautenne tulos. Kertokaa nyt rehellisesti: oletteko tyytyväisiä tuloksiin?

Puhemies Matti Vanhanen: Kiitos. — Pääministeri.

16.02 **Pääministeri Sanna Marin** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Todella, tänään on tämän eduskuntakauden viimeinen kyselytunti, ja aluksi haluan kiittää koko eduskuntaa siitä työstä, jota me olemme yhdessä tehneet. Tiedämme kaikki, että olemme monista asioista erimielisiä, erityisesti hallituksen ja opposition välillä, mutta tällä kaudella me olemme myös tehneet historiallisia päätöksiä ja kohdanneet historiallisia kriisejä ja kuitenkin onnistuneet myös tekemään yhteistyötä yli hallitus—oppositio-ajan, ja tästä haluan antaa vilpittömän kiitoksen kaikille kansanedustajille, kaikille puolueille yhteisesti tässä salissa.

Tällä hallituskaudella todella ollaan kohdattu poikkeuksellisia aikoja. Siitä huolimatta 90 prosenttia hallitusohjelmaan kirjatuista tavoitteista on saavutettu. Itse olen ylpeä siitä työstä, mitä hallitus on tehnyt, hoitanut näitä historiallisia, vaikeita aikoja mielestäni kunnialla, ja samanaikaisesti panostanut koulutukseen, nostanut ihmisten toimeentuloa, esimerkiksi sosiaaliturvan kautta, tehnyt historiallisen sote-uudistuksen, laajentanut oppivelvollisuutta. Me olemme tehneet paljon sen eteen, [Puhemies koputtaa] että Suomi olisi tulevaisuudessa kestävämpi yhteiskunta.

Puhemies Matti Vanhanen: Pyydän niitä edustajia, jotka haluavat esittää lisäkysymyksiä, nousemaan seisomaan ja ilmoittautumaan painamalla V-painiketta. — Edustaja Purra.

Pöytäkirja PTK 179/2022 vp

16.03 Riikka Purra ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minäkin voisin kiittää hallitusta esimerkiksi oikeanlaisista turvallisuuspoliittisista päätöksistä, mutta kysyin erityisesti tähän talouteen liittyen näistä kysymyksistä ja valtavasta velanotosta.

Ongelma on juuri siinä, mitä pääministerikin kuvasi, että edes näissä kriisioloissa, kahden suuren kriisin edessä, te ette ole luopuneet teidän yksittäisistä puolueiden tavoitteista, jotka kirjattiin hallitusohjelmaan — edes kriisioloissa te ette ole niin tehneet.

Perussuomalaiset peräänkuuluttavat asioiden tärkeysjärjestystä — suomalaisten rahat suomalaisten hyvinvointiin ja pois turhista, haitallisista ja toissijaisista menoista. Tämä on tärkeysjärjestys, jota haluamme noudattaa.

Mutta se tulevaisuus, jota vasemmalla olevat puolueet haluavat, sisältää lisää veroja ja edelleen samanlaista maailmanparannuspolitiikkaa kuin tähänkin asti. Haluan kysyä: ettekö te kanna huolta maasta, joka ei edes kannusta tekemään töitä?

Arvoisa hallitus, ettekö todella koe, että olisi pitänyt priorisoida menoja? Suomen ja suomalaisten lompakot tyhjenevät lopullisesti, [Puhemies koputtaa] jos tällainen meno jatkuu. [Eduskunnasta: Kyllä!]

Puhemies Matti Vanhanen: Pääministeri.

16.04 Pääministeri Sanna Marin (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomalaisen ihmisten sosiaali- ja terveyspalvelut, historiallinen sote-uudistus, joka tällä kaudella on tehty, [Riikka Purra: Eihän se sote toimi!] oppivelvollisuuden laajentaminen, suomalainen koulutus, [Välihuutoja perussuomalaisten ryhmästä] tutkimus- ja innovaatiotoiminta, josta me olemme myös eilen yhdessä pitäneet tilaisuuden ja meillä on parlamentaarinen sopu tästä kokonaisuudesta, suomalaisten turvallisuus, meidän vahva linjamme Euroopassa sen puolesta, että Ukrainaa tuetaan, ja Suomi on eilen omalta osaltansa tehnyt myös eduskunnassa päätökset ja viimeisen silauksen antanut sille, että me haemme Naton jäsenyyttä — kyllä minun mielestäni kaikki nämä päätökset ja asiat ovat sellaisia, jotka on tehty nimenomaisesti Suomen ja suomalaisten hyväksi. Yhteisellä asialla me tässä olemme toivottavasti kulkeneet.

Oppositio on myös tukenut monia niistä uudistuksista, jotka hallitusohjelmaan on kirjattu, esimerkiksi poliisien määrän lisääminen, sisäiseen turvallisuuteen panostaminen [Välihuutoja perussuomalaisten ryhmästä] ja se, että me olemme myös tiestön korjausvelkaa purkaneet ja olemme panostaneet meidän väyliin — tästäkin on parlamentaarinen sopu olemassa. Jos me katsomme hallitusohjelmaa ja monia niistä taloudellisista päätöksistä, mitä me olemme tehneet, niin todella monia näistä myös oppositiopuolueet ovat tukeneet.

Puhemies Matti Vanhanen: Kiitos. — Lisäkysymys, edustaja Ranne.

16.06 Lulu Ranne ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hyvä pääministeri, te ette selvästikään ymmärrä, kuinka vaikeassa tilanteessa meidän julkinen taloutemme on. Teidän päätöksillänne me olemme joutuneet tilanteeseen, jossa velka paisuu, ongelmat eivät ratkea ja sote pahentaa kansantaloutta ja heikentää kansanterveyttä. Miten te olette nyt ajatelleet, että Suomi nousee tilanteesta, jossa te haluatte lisää veroja, te haluatte lisää EU-velvollisuuksia, te haluatte lisää ilmastokiristyksiä ja te haluatte lisää maahanmuuttoa, joka heikentää meidän taloudellista huoltosuhdettamme? Miten Suomi tästä nousee? Onko teillä minkäänlaista ratkaisua tähän?

Pöytäkirja PTK 179/2022 vp

Puhemies Matti Vanhanen: Pääministeri.

16.06 Pääministeri Sanna Marin (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Me olemme tälläkin foorumilla, kyselytunneilla, keskustelleet useasti valtion velkaantumisesta, ja mielestäni siitä on syytä kantaa huolta. Me kaikki haluamme, että julkinen talous tulee tasapainoon, ja me kaikki haluamme ajaa vastuullista talouspolitiikkaa, mutta meillä on erilaisia näkemyksiä siitä, millä keinoin tämä pitää toteuttaa.

Minun mielestäni on tärkeää, että me haemme talouskasvua, ja tässä esimerkiksi työperäinen maahanmuutto, se, että meillä on riittävästi osaajia tässä maassa, on edellytys sille, että talouskasvumme on vahvaa. Meidän pitää hakea vahvempaa työllisyyttä. Tällä hallituskaudellahan hallitus on tehnyt toimia paljon enemmän kuin mitä hallitusohjelmaan kirjattiin ja työllisyysaste on noussut historialliseen lukemaan, 75 prosenttiin. Tulevaisuudessa meidän pitää tavoitella tätäkin korkeampaa työllisyyttä.

Ilman kasvua ja ilman työllisyyttä me emme saa julkista velkaantumista taitettua ja me emme saa valtiontaloutta tasapainoon, ja sen vuoksi myös panostukset, joita hallitus on tehnyt tutkimukseen, tuotekehitykseen, innovaatiotoimintaan ja koulutukseen, ovat ensiarvoisen tärkeitä, koska siitä Suomi tulee elämään tulevaisuudessa.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Mäkelä.

16.08 Jani Mäkelä ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Eräs tämän hallituskauden aikaansaannos — sitä ei voi saavutukseksi sanoa — on tämä EU:n niin sanottu elvytysvelkapaketti. Tällä hetkellä käy keskustelu kuumana uudesta velkapaketista eli suvereniteettirahastosta. Tässä taas olisi kysymys EU-maiden yhteisistä veloista ja tulonsiirroista taloutensa huonosti hoitaneille Euroopan maille. Hallitus on sanonut olevansa kriittinen tai jopa vastustavansa yhteisvelkaa ja komission ehdotuksia suvereniteettirahastosta, mutta kuitenkin elvytyspakettiin Suomi jo kerran suostui. Tätä suvereniteettirahastoa tullaan puskemaan läpi tulevalla kaudella Euroopasta päin, ja jo keskustelu siitä kertoo, että tämä elvytyspaketti ei ollut ainutkertainen eikä kertaluontoinen, vaikka tässä salissa hallitus on vahvasti yrittänyt muuta väitää.

Kysynkin hallitukselta: Miten te kuvittelette, että Suomi pystyy käytännössä estämään nämä tulevat yhteisvelkapaketit? Tullaanko siellä lyömään kova kova vastaan ja sanomaan, että me kiellämme tämän yksimielisyyspäätöksellä, kun olemme jo kerran suostuneet siihen, että EU:n perussopimuksessa säädetyistä unionin hyvän taloudenhoidon periaatteista tingitään?

Puhemies Matti Vanhanen: Pääministeri.

16.09 Pääministeri Sanna Marin (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Meidän viestimme tästä on ollut jo tällä hetkellä ja esimerkiksi viime Eurooppa-neuvoston kokouksessa oma viestini oli hyvin selkeä: Suomi ei hyväksy mitään uusia elpymisvälineitä, jos ne tarkoittavat lisää yhteistä velkaa. Sen sijaan näitä nykyisiä, olemassa olevia välineitä — monivuotista rahoituskehystä, jo olemassa olevaa elpymisvälinettä, niitä lainoja, joita sieltä on nostamatta — voidaan käyttää myös vastineeksi tähän Yhdysvaltain IRAan. Eli kun Yhdysvallat panostaa vahvasti ilmastonmuutoksen torjuntaan ja vihreään siirtymään, mikä on hyvä asia, niin meidän pitää huolehtia siitä, että myös eurooppalainen teollisuus ja kil-

Pöytäkirja PTK 179/2022 vp

pailukyky säilyvät. Näitä olemassa olevia välineitä voidaan ja kannattaa käyttää nimenomaisesti tähän.

Eli sen puolesta me toimimme, että käytetään niitä välineitä, mitä meillä on, mutta miinkään uuteen yhteisvelkapakettiin Suomi ei tietenkään ole sitoutunut, emmekä me selaista halua.

2.2. Suullinen kysymys sosiaali- ja terveydenhuollon rahoituksesta (Harry Harkimo liik)

Suullinen kysymys SKT 267/2022 vp

Suullinen kyselytunti

Puhemies Matti Vanhanen: Samaan aihepiiriin vaalikauden saavutuksista edustaja Harkimo.

Keskustelu

16.10 Harry Harkimo liik: Arvoisa puhemies! Viime eduskuntakaudella monet teistä huusivat, että hoitajamitoitus korjaa kaiken. Terveystenhuoltojärjestelmä on täydellisessä kriisissä. Nyt lääkäriin ei pääse ja jonot kasvavat. Ikääntyvä väestömme ansaitsee arvokkaan hoidon. Siitä, että ihmiset pääsevät lääkäriin, päättää viime kädessä hallitus. Hoitajapula ja hoivakriisi ovat olleet tiedossa vaalikauden alussa, mutta teidän toimestanne asia on vain pahentunut.

Valtaa löytyy aina siihen, mikä nähdään tärkeäksi. Yhteiskunnan rajalliset rahat tulee käyttää vastuullisesti lain määrittämiin palveluihin. Se tarkoittaa, että yhteisiä rahoja ei pidä tuhlailla tällaisen kriisin keskellä. On täysin vastuutonta, että sosiaali- ja terveystenhuoltojen tila on näin heikko. Ongelma on täysin itse aiheutettu, rahan puutteen ja hoitajapulaa takia. Valtiovarainministeriön teknisissä kehyksissä kerrotaan, että hyvinvointialueilta puuttuu 1,8 miljardia rahaa, mikä maksetaan ensi vuoden tammikuussa.

Arvoisa ministeri Kiuru, miten te vastaatte tähän? Oli alentavaa viime kyselytunnilla, kun vain tarjoilitte kahvia sieltä aitiostanne.

Puhemies Matti Vanhanen: Ministeri Kiuru.

16.11 Perhe- ja peruspalveluministeri Krista Kiuru (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Viime kyselytunnilla en halunnut tässä koko kansan edessä todeta, että väitteillä pitää olla myös perää, kun niitä esitetään. Nyt, edustaja Harkimo, totean teille, että kaikki nuo teidän väitteenne kuvaavat hyvin entistä järjestelmää, joka tällä hallituskaudella 15 vuoden väännön jälkeen on laitettu uusiksi. [Ben Zyskowitz: Ja nyt asiat on kunnossa? Hyvä!] Minusta olisi hienoa, että te näkisitte, että tämä hallitus on työskennellyt todella paljon, että me saisimme tämän sosiaali- ja terveydenhuollon järjestelmän korjattua. Te puhutte järjestelmästä, joka on todella ollut kantotien päällä. Me olemme aloittaneet uudella järjestelmällä, ja emme ole tehneet vain rakenteellista uudistusta [Sanna Antikainen: Kyllä olette!] vaan panneet näitä palveluita kuntoon.

Pöytäkirja PTK 179/2022 vp

Minun pitää kyllä sanoa, että kyllä täällä on vuosikausia menty niin, että mielenterveysongelmille ei ole tehty mitään, ei päihdepolitiikalle, [Ben Zyskowicz: Onneksi ne on nyt kunnossa!] ei ole laitettu vanhusten asioita kuntoon, [Leena Meri: Ei ne nyttenkään ole kunnossa!] ja vieläkin te esitätte rivien välistä, että voitaisiin mennä sillä, että ei olisi tullut hoitajamitoitustakaan. Tällä hallituskaudella pitkään aikaan on satsattu sosiaali- ja terveydenhuoltoon, [Puhemies koputtaa — Sanna Antikainen: Miten näkyy käytännössä?] ja se tulee näkymään. [Jukka Gustafsson: Mistä tämä isänmaan mustamaalaus nousee?]

Puhemies Matti Vanhanen: Lisäkysymys, edustaja Orpo.

16.12 Petteri Orpo kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Nyt on todellakin tämän eduskuntakauden viimeinen kyselytunti. Tämä neljä vuotta on ollut hyvin poikkeuksellinen aika maailmassa, ja ollaan jouduttu hoitamaan yhdessä paljon vaikeita asioita. [Jukka Gustafsson: Juuri näin!] Me ollaan hoidettu koronaa yhdessä ja me ollaan viety Suomea jo lähes Naton jäseneksi. Ne ovat olleet hienoja asioita, ja kiitos jopa hallituksellekin vähäsen tästä. [Naurua]

Nyt jos katsotaan, mikä se yhdessä tekemisen paikka on tästä eteenpäin, niin tämä maa pitää laittaa kuntoon sisäpoliittisesti, sisältä. Velkaantuminen pitää saada taistumaan, ja Suomen talous pitää korjata. Se pitää saada kasvuun. Vaikka hallitus on tehnyt lakeja, niin ei se vaan valitettavasti kentällä ole niin, että vanhuspalvelut olisivat tällä hetkellä kunnossa. Eivät ne ole, ministeri Kiuru. Ja vaikka koulutuksessa on ollut kunnianpalautus, niin ei siellä kouluissa opettajanhuoneessa siltä tunnu.

Meillä on paljon asioita, joita pitää tehdä, mutta velkainen valtio ei pysty siihen. Siksi tämä talouden kuntoon laittaminen on kaikkein oleellisin kysymys, [Puhemies koputtaa] ja se, ettei meidän tarvitse maksaa korkoja pankkiireille ulkomaille vaan että ne rahat käytettäisiin suomalaisten palveluihin. Kysynkin pääministeriltä: joko te tunnustatte, että nämä nousevat korot ja kasvava velka ovat todellinen ongelma hyvinvointiyhteiskunnalle?

Puhemies Matti Vanhanen: Kiitos. — Pääministeri Marin.

16.14 Pääministeri Sanna Marin (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kuten tälläkin kyselytunnilla, kuten aikaisemmilla kyselytunneilla ja monesti olen todennut, kyllä, velkaantuminen on asia, josta jokaisen meidän kannattaa kantaa huolta. En minä ole kuulut tässä salissa puheenvuoroja, joissa kovin huolettomasti tähän taloudelliseen tilanteeseen suhtaudutaan — päinvastoin. Meidän yhteinen tavoitteemme on se, että me saamme kansantalouden nousuun ja saamme julkisen talouden tasapainoon, mutta meillä on erilaisia näkemyksiä siitä, mikä on oikeudenmukaista ja miten se pitää tehdä.

Minun mielestäni meidän pitää ennen muuta panostaa Suomen vahvuuksiin: Meidän vahvaan koulutusjärjestelmään — siellä on edelleen korjattavaa, ja me tarvitsemme satsauksia ja panostuksia koulutukseen. Me emme pärjää pelkällä ylläpidolla vaan meidän pitää investoida koulutukseen, tutkimukseen ja tuotekehitykseen, tulevaisuudenkin menestymisen avaimiin. Vain sitä kautta me saamme taloutemme kasvuun ja vain sitä kautta me saamme työllisyytemme ylös. Tällä hallituskaudella on todella tehty mittavia panostuksia ihmisten hyvinvointiin, joista ministeri Kiuru äsken kertoi, [Ben Zyskowicz: Hyvä, ne asiat onkin nyt kunnossa!] pitkästä aikaa myös laadullisia parannuksia esimerkiksi vanhus-ten hoivaan on tehty, ja historiallinen sosiaali- ja terveydenhuollon uudistus. Myös koulu-

Pöytäkirja PTK 179/2022 vp

tuksen puolella on tehty paljon. [Ben Zyskowicz: Koulutuksessakin ne on kunnossa!] Edellisen leikkaushallituksen jäljiltä [Puhemies: Aika!] me olemme joutuneet näitä asioita korjaamaan. [Jukka Gustafsson: Hallituksen suunta on oikea!]

Puhemies Matti Vanhanen: Ministeri Saarikko.

16.15 Valtiovarainministeri Annika Saarikko (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Useat kysymykset ovat sivunneet taloutta, ja siihen liittyen muutama huomio:

Ensinnäkin perussuomalaisten puheenvuoroissa kysyitte aivan oikein, että miten se talous voisi kasvaa. Teille totean — vaikka yhteistyöstä samalla haluankin kiittää — että niillä puheilla, joita nyt esitätte Suomen tulevaisuudesta, talous ei kasva. Teidän näkemyksenne mukaan tämä maa ei tarvitse muualta työvoimaa. Se ei ole totta. Ikääntyvä kansakunta tarvitsee työvoimaa nyt myös ulkomailta.

Toinen seikka: Teidän näkemyksenne energiapolitiikasta nojaa historiaan ja peruutuspeiliin sen sijaan, että suomalaiset yritykset, kaikki ne, jotka rakentavat työtä ja euroja tähän maahan, tekevät nyt toimia ilmastonmuutoksen torjumisen eteen. Se on sellainen puhtaan energian suurvallan polku, jota minä ainakin haluan kulkea yhdessä suomalaisten kanssa.

Ja, arvoisa puhemies, mitä tulee oppositiojohtaja Orpon puheenvuoroon, kyllä, velka on ongelma, velka on suuri yhteinen huolenaihe, ja siitä selviäminen vaatii kaikkia mahdollisia toimia ensi vaalikaudella, mukaan lukien ikävät menoleikkaukset.

Puhemies Matti Vanhanen: Lisäkysymys, edustaja Meri.

16.16 Leena Meri ps (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Saarikko ei ole perehtynyt esimerkiksi meidän sinivalkoiseen siirtymään lainkaan — sen huomaa teidän puheistanne — ja te ette ole kiinnostunut siitä, miten esimerkiksi 370 000 työtöntä ja erilaisilla työllistämispoluilla olevaa ihmistä työllistetään. Mutta se on arvovalintakysymys.

Ja, ministeri Kiuru, se ei julistamalla ja huutamalla muutu mihinkään, jos meidän koulut eivät toimi. Luemme niistä selvityksiä. Terveystenhoidon pariin ei pääse. Se ei auta mitään, että te kiihdytte siellä, vaan kansa haluaisi teiltä rehellisen vastauksen: miten te koette, että te olette parantanut ihmisten palveluita? Ihmiset tietävät kyllä tuolla tv:n ääressä, mitä se todellisuus on. Se ei siellä auta mitään.

Sitten olisin kysynyt pääministeriltä, kun te ette ole edelleenkään vastannut puheenjohtaja Purran kysymykseen: Miksi te ette ole laittanut asioita tärkeysjärjestykseen? Lisää menoja, ja nyt te puhutte, että seuraavalla kaudella laitetaan talous kuntoon. Te olisitte voinut laittaa jo nyt asiat tärkeysjärjestykseen — te olette ollut pääministeri neljä vuotta. [Jukka Gustafsson: Eikö työllisyyspuhe mene perille? — Oikealta: Hiljaa!]

Puhemies Matti Vanhanen: Pääministeri Marin.

16.17 Pääministeri Sanna Marin (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyllä vastasin, mutta mielelläni toistan, mitä aikaisemmin sanoin: Tämä hallitus on kyllä laittanut asioita tärkeysjärjestykseen. Me olemme hoitaneet historiallisia kriisejä mielestäni kohtuullisen hyvin tuloksin. Me olemme yhdessä kansakuntana selvinneet pandemian kourista — ja siitä haluan kiittää kaikkia suomalaisia, kaikkia niitä ihmisiä, jotka tähän yhteiseen

Pöytäkirja PTK 179/2022 vp

koitokseen ovat osallistuneet. Me olemme tukeneet Ukrainaa erittäin vahvasti niin kansainvälisillä foorumeilla kuin omin päätöksimme, toimittaneet aseita, toimittaneet humanitääristä tukea ja taloudellista apua, me olemme vastaanottaneet pakolaisia ja asettaneet tiukempia pakotteita yhdessä muiden EU-maiden ja kumppanimaidemme kanssa.

Samanaikaisesti me olemme priorisoineet nimenomaisesti siinä, kun me olemme myös halunneet uudistaa tätä yhteiskuntaa. [Leena Meri: Te ette ole leikannut mistään muista menoista!] Työllisyysaste on historiallisen korkealla. Me olemme tehneet vihdoin ja viimein sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksen, jota niin moni hallitus on aiemmin yrittänyt mutta ei ole siinä onnistunut. Ja kaikki tämä pandemian kourissa. Me olemme tehneet mittavia panostuksia nimenomaisesti suomalaisten koulutukseen, [Puhemies koputtaa] suomalaisten ihmisten osaamiseen, [Leena Meri: Ja ostovoimaan vai?] ja minun mielestäni nämä ovat olleet oikeita ja hyviä priorisointeja.

Puhemies Matti Vanhanen: Samaan aihekokonaisuuteen edustaja Lindtman.

16.19 Antti Lindtman sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Eduskunnan istuntokausi on tosiaan päättymässä, ja takanamme ovat monella tapaa poikkeukselliset vuodet ja valtiopäivät. Vaikka tälläkin vaalikaudella näkemykset tässä salissa ovat kilvoitelleet ja ottaneet yhteen, niin kuin tästäkin keskustelusta olemme huomanneet, ja epäilemättä varmasti se tulee tulevana viikkoina jatkumaan, kun vaaleihin mennään, niin ei pidä unohtaa, että kyllä tässä salissa on myös monta kertaa tehty yhteistyötä ja haettu yhteisymmärrystä puolueiden kesken yli hallitus—oppositio-rajojen. Vuonna 2020 alkanut koronapandemia ja sitten vuonna 2022 alkanut Venäjän hyökkäyssota, ennen kaikkea nämä, toivat puolueet yhteen, ja yhdessä tehtiin päätökset siitä, että lainsäädäntötyö toimii, yhteiskunnan perustoiminnot turvataan ja teemme ne ratkaisut, mitä vaaditaan suomalaisten turvallisuuden eteen.

Vaikka tämä vaalikausi on ollut kriisien värittämä, niin samaan aikaan yhteiskuntaa on kuitenkin viety eteenpäin. Hyvinvointiyhteiskuntaa on uudistettu — perhevapaaudistus, koulutuksen vahvistaminen, oppivelvollisuus — ja vaikka näihinkin on liittynyt erilaisia näkemyksiä, kuten demokratiaan kuuluu, niin tämä on kuitenkin osoitus siitä, että suomalainen yhteiskunta ja demokratia toimivat, [Puhemies: Aika!] ja minä uskon, että Suomella on jatkossakin hyvä tulevaisuus. [Välihuutoja perussuomalaisten ryhmästä]

Ulkoministeri Haavisto, kun te tapaatte kollegoitanne ulkomailla ja kun Suomen asemassa on tapahtunut paljon muutoksia, niin miten te näette, että Suomen asema on näiden neljän vuoden aikana muuttunut? Miten Suomi nähdään maailmalla?

Puhemies Matti Vanhanen: Ministeri Haavisto.

16.20 Ulkoministeri Pekka Haavisto (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitos edustaja Lindtmanille hyvästä kysymyksestä. [Leena Meri: Ja pitkästä!] Haluaisin sanoa kiitoksen sanat ensin eduskunnalle eilisestä äänestyksestä. Jos kysytään, miten se vaikutti Suomi-kuvaan maailmalla, niin totta kai se osoitti, että täällä osataan isot asiat erottaa pienistä ja täällä pystytään toimimaan yhdessä silloin, kun on maan turvallisuudesta kysymys, ja tämä yhdistyy siihen vanhaan Suomi-kuvaan — rauhanvälitykseen, rauhaa rakentavaan Suomeen, tasa-arvoiseen Suomeen, ihmisoikeuksia puolustavaan Suomeen. Ja ehkä yksi asia on viime aikoina pantu merkillä, johon myöskin pääministeri viittasi: tukemme Ukrai-

Pöytäkirja PTK 179/2022 vp

nalle on vankkumaton. Emme ole vielä olleet Naton jäsen, mutta siitä huolimatta olemme tehneet yhteisiä päätöksiä Ukrainan puolustamiseksi, koska olemme halunneet reagoida epäoikeudenmukaisuuteen, joka maailmassa on tapahtunut. Tämä kaikki on osa tämän päivän Suomi-kuvaa. Tämä jää mieliin myöskin ulkomailla. [Jukka Gustafsson: Mitä hyvää oppositio on tehnyt?]

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Mykkänen.

16.21 Kai Mykkänen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Eilen teimme historiallisen päätöksen: hyväksyimme Suomen Natoon liittymisen lopullisesti. Teimme sen yhdessä — kiitos kollegoille, kiitos myös hallitukselle. Monia muitakin päätöksiä tässä salissa on pystytty tekemään yhdessä. Tämä on asioiden vakaata ja vastuullista hoitoa.

Ne asiat, jotka ovat olleet ongelma suomalaisille tulevaisuuteen katsoen, ovat enemmänkin olleet asioita, joita on jäänyt päättämättä. Ei niin, etteikö olisi paljon asioita tehty, joita on voitu kannattaa, mutta monia asioita on jäänyt päättämättä, koska hallitus ei ole niistä halunnut päättää.

Ennen kaikkea tässä maassa on varjeltu sitä periaatetta, että kapula siirtyy eteenpäin niin, että tämä arvokas maa ja sen tärkeä hyvinvointivaltio ovat kestävällä pohjalla. Kun te, pääministeri, sanotte, että velkaantuminen on johtunut koronasta ja kriiseistä ja ollut välttämätöntä ja luonut kasvua, niin miksi, kun katsomme Ruotsia, Tanskaa ja Saksaa, siellä velkasuhde on menossa alaspäin ja tulee valuuttarahasto IMF:n ennusteen mukaan olemaan viiden vuoden päästä alempana kuin koronavuonna ja meillä velkasuhde on menossa ylöspäin ja tulee olemaan kymmenen miljardia alijäämäinen joka vuosi tästä hetkestä, [Puhemies koputtaa] jos Marinin hallituksen tilinpäätöksellä jatketaan.

Puhemies Matti Vanhanen: Kiitos. — Pääministeri Marin.

16.23 Pääministeri Sanna Marin (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kun me katsomme historiaa taaksepäin, niin koko 2010-luku ja sen jälkeen Suomessa on otettu velkaa. Sieltä finanssikriisistä alkaen me olemme velkaantuneet joka vuosi sen vuoksi, että meidän talouskasvumme ja työllisyytemme vahvistuminen ei ole ollut niin vahvaa kuin monissa verrokkimaissa. Tämän eteen tällä hallituskaudella nimenomaisesti on tehty paljon töitä, [Kai Mykkänen: Miksi se ei näy?] ja me olemme saaneet nostettua työllisyytemme näistä kriiseistä huolimatta poikkeuksellisen korkealle tasolle, ja tällä tiellä meidän pitää jatkaa. Ainoa kestävä tapa taittaa julkista velkaantumista on nimenomaisesti hakea talouskasvua, saada meidän bruttokansantuottemme nousemaan, saada sellaista aikaiseksi, että suomalaiset yritykset pärjäävät maailmalla, ja meidän pitää vahvistaa yhdessä meidän kilpailukykyämme. Tälläkin saralla hallitus on tehnyt erittäin johdonmukaista ja systemaattista työtä. Meillä on selkeä suunta. Vihreän siirtymän osalta me haluamme tehdä Suomesta vihreän teknologian suurvallan, ja tällä tiellä me olemme. Me haluamme tehdä digitaalisen siirtymän, ja tällä tiellä me olemme. [Puhemies: Aika!] Eli kun on ollut kriisejä, niin samaan aikaan me olemme olleet johdonmukaisia ja systemaattisia Suomen vahvuuksien osalta. [Kai Mykkänen: Eli IMF on väärässä?]

Puhemies Matti Vanhanen: Ministeri Saarikko.

Pöytäkirja PTK 179/2022 vp

16.24 Valtiovarainministeri Annika Saarikko (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minusta edustaja Mykkänen esitti kiinnostavan ja tärkeän kysymyksen, ja yritin hahmotella siihen ainakin neljä eri asiakokonaisuutta, joilla kuvailisin eroja Suomen ja muiden Pohjoismaiden välillä.

Ensimmäinen selkeästi meidän pärjäämiseemme vaikuttava ja sitä heikentävä tekijä on väestörakenteemme. Se on tosiasia. Me olemme luvanneet pitää iäkkäistä suomalaisista huolta, mutta työikäistä väestöä on liian vähän. Me tarvitsemme nopeasti tänne osaajia myös muualta niin, että he kotoutuvat Suomeen. Tässä eroamme esimerkiksi Ruotsista.

Toinen seikka: Samaan aikaan, kun 2010-luvun alussa, finanssikriisin jälkeen, muut Pohjoismaat pääsivät talouskasvuun kiinni, Kataisen hallituksen johdolla Suomi ei päässyt kasvuun kiinni. [Kai Mykkäsen välihuuto]

Kolmas seikka: Muissa Pohjoismaissa on kyetty työmarkkinoilla syvällisempiin, perusteellisempiin ja joustavuutta lisääviin uudistuksiin — toisin kuin meillä. Tätä pidän itse ongelmana.

Yksi iso ero myös Ruotsin ja meidän välillä on se, että Ruotsissa on investoitu selkeästi enemmän osaamiseen, muuhun pääomaan kuin seiniin. Tässä meidänkin on kyettävä parempaan.

Puhemies Matti Vanhanen: Kiitos. — Edustaja Peltokangas.

16.25 Mauri Peltokangas ps (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Tätä keskustelua kuunnellessani kävi mielessäni kysyä tällainen kansalaispalautteeseen perustuva kysymys, joka on tällä kaudella ollut hyvin silmiinpistävä: Ministeriaitiosta ministerit eivät ole vastanneet opposition kysymyksiin kuluneella kaudella. Pyöritellään kyllä mantraa ja selitellään siitä asian vierestä, mutta ei suoraan oppositiopoliitikon kysymyksiin. Tätä kansalaispalautetta me saamme paljon tänne saliin. Toistuvat vastausten laiminlyönnit ovat olleet märkä rätti Suomen kansalaisten kasvoille. Se on aivan selvä asia. Mihin parlamentaariseen tai perinteiseen tapaan tämä uudeksi normaaliksi muodostunut härski tapa perustuu? Onko kyseessä ollut haluttomuus vai kenties jopa osaamattomuus? — Kiitos. [Välihuutoja sosiaalidemokraattien ryhmästä]

Puhemies Matti Vanhanen: Pääministeri.

16.26 Pääministeri Sanna Marin (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tai sitten voisi olla niin, että meillä on vain erilaisia poliittisia näkemyksiä siitä, millä tavalla maan asioita pitäisi hoitaa. Kun perussuomalaiset tänään ovat kysyneet ja kertoneet omat näkemyksensä siitä, että Suomen pitää sulkea rajansa ja me emme tarvitse työvoimaa ulkomailta, kun te sanotte, että meidän ei pidä olla eturintamassa ilmastonmuutoksen torjunnassa ja vihreässä siirtymässä, ja kun te sanotte toisaalta, että julkinen talous pitää laittaa kuntoon, mutta sitten ette oikein vaihtoehdossanne pysty konkretisoimaan, millä tavalla te sen teette, [Leena Meri: Olemme konkretisoineet, älkää viitsikö! Puhukaa totta!] olisiko vain niin, että meillä on erilaisia näkemyksiä siitä, miten asioita pitäisi hoitaa? Minun mielestäni Suomen pitää olla vihreän siirtymän kärjessä. Se on meidän yritysten, se on meidän teollisuuden ja se on suomalaisen työllisyyden etu. Minun mielestäni me tarvitsemme tänne osaajia muualta. Minä sanon: ”Tervetuloa Suomeen opiskelemaan. Tervetuloa tekemään Suomeen töitä. Me tarvitsemme teitä.” Ja minä haluan kehittää tätä yhteiskuntaa ja hallitus

Pöytäkirja PTK 179/2022 vp

haluaa kehittää tätä yhteiskuntaa avoimemmaksi, sellaiseksi, jossa jokainen ihminen voi kokea turvallisuutta ja arvokkuutta omasta elämästään riippumatta siitä, mistä päin hän on tullut.

Kysymyksen käsittely päättyi.

2.3. Suullinen kysymys elinkustannusten noususta (Antti Häkkänen kok)

Suullinen kysymys SKT 268/2022 vp

Suullinen kyselytunti

Puhemies Matti Vanhanen: Seuraava kysymys, edustaja Häkkänen.

Keskustelu

16.27 Antti Häkkänen kok: Arvoisa puhemies! Suomessa on ollut sellainen yhteiskunnallinen lupaus, että jos hoitaa oman leiviskänsä kunnolla, käy koulut, tekee töitä, noudattaa lakeja ja hoitaa hommansa tunnollisesti ja kunnollisesti, niin silloin yleensä käy hyvin. Nyt tavallinen suomalainen keskiluokkainen ihminen on tällä hetkellä näiden arjen erittäin suuresti kasvavien kustannusten kanssa aikamoisen hämmennyksen vallassa: energialaskut kasvavat, korot nousevat, verot ja maksut uhkaavat nousta, ja liikkumisen ja ruuan hinta ovat pilvissä. Nyt kun katsotaan näitä hallituksen suunnitelmia, miten taloutta tultaisiin hoitamaan teidän julkisen talouden suunnitelmanne mukaan — velkaa otetaan lisää, ja korot nousevat, mikä johtaa itse asiassa veronkiristykseen yhä voimakkaammin tulevana vuosina — niin se suunta on aika hirmuinen. Siis Suomesta on tulossa erittäin kallis maa arjen elämiseen tällä menolla, jos suuntaa ei muuteta. Kysyisin: onko hallitus tiedostanut tällaisen ongelman, ja minkälaisiin konkreettisiin toimenpiteisiin olette ryhtyneet? Se ei riitä, että tulevinakin vuosina tarjotaan tukia. Se ei ole ratkaisu.

Puhemies Matti Vanhanen: Ministeri Saarikko.

16.29 Valtiovarainministeri Annika Saarikko (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallitus on hyvin tietoinen siitä, miten nämä vaikeat kriisivuodet ja nämä yhteisesti tuetut ratkaisut ovat velkaannuttaneet Suomea, ja olen myös hyvin tietoinen siitä, miten yhteensä 15 vuoden ratkaisut tässä maassa ovat kasvattaneet julkista velkaa. Me elämme tulevien sukupolvien kustannuksella, ja on poliittinen valinta, kuinka paljon me haluamme asiaa laittaa nopeasti kuntoon. [Petteri Orpo: Niinpä!]

Tästä syystä olen mielenkiinnosta nyt selvittänyt tätä, kun olen havainnut, että, arvoisa kokoomus, teidän vaihtoehdossanne kohti Suomen tulevaisuutta korostuu pyrkimys keventää ihmisten verotusta. Ajatuksena se on tietenkin minustakin periaatteellisesti kannatettava, mutta jos ajatellaan tätä vaikeaa julkisen talouden tilannetta — yritän nyt oikein yksinkertaistaa sen — niin jos samaan aikaan sanoo, että haluaa laittaa valtiontaloutta kuntoon ja keventää verotusta, niin silloin se tarkoittaa, että jostain pitää leikata, esimerkiksi hyväosaisten veronkevennysten vuoksi köyhemmiltä enemmän, ja tätä politiikkaa en voi pitää oikeudenmukaisena. Ja jos puhemies sallii, että tämä aihepiiri jatkuu, [Puhemies:

Pöytäkirja PTK 179/2022 vp

Aika täysi!] niin mielelläni kertoisin, mitä olen hiukan selvittänyt tämän vaikutuksia kansalaisiin.

Puhemies Matti Vanhanen: Niitä edustajia, jotka haluavat esittää lisäkysymyksiä, pyydän nousemaan seisomaan ja painamaan V-painiketta. — Edustaja Häkkänen.

16.30 Antti Häkkänen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kysyin, onko hallitus tiedostanut — en saanut vastausta. Kysyin, onko hallitus ryhtynyt konkreettisiin toimenpiteisiin — ei ole ryhtynyt näköjään. Vastasitte ohi kysymyksestä, ja tulkitsen sen siis niin, että ette ole ryhtyneet toimenpiteisiin vaan keskitytte kokoomuksen arvosteluun.

Sanon täältä muutaman konkreettisen toimenpiteen: Siis totta kai julkisen talouden vastuullinen hoitaminen ja rahojen kohdentaminen yhteiskunnan perustehtäviin, mutta sen jälkeen vähemmän tärkeitä voidaan säästää. Kun puhutaan, miten kansalaisten ostovoimaa voidaan parantaa ja arjen kustannuksia pitää kurissa, niin maltilliset kohdennukset palkka- ja eläkeveron kevennykseen ja kompensaationa haittaverojen korotuksia, puhtaan energiantuotannon lisäämistä, jotta energialasku laskee kansalaisilla, lisätään asuntotuotantoa, jotta asumisen hinta laskee, lisätään julkisen joukkoliikenteen kilpailua, muun muassa junaliikenteessä, jotta liikkumisen hinta laskee, puretaan normeja ja byrokratiaa, jotta ylimääräiset kulut vähenevät yhteiskunnassa. Eikö tässä olisi niitä ideoita, mitä olisi pitänyt jo tehdä?

Puhemies Matti Vanhanen: Ministeri Saarikko.

16.31 Valtiovarainministeri Annika Saarikko (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyllä, kokoomuksen listassa on monia varteenotettavia asioita, ja sitten on asioita, joista kyllä olen merkittävästi eri mieltä. Tarkennan nyt vielä, edustaja Häkkänen: Olen tietoinen Suomen talouden vaikeasta tilanteesta, ja kyllä, pidän välttämättömänä, että jatkamme esimerkiksi sillä hyvällä työllisyyskehityksen polulla, jonka tämä hallitus ja suomalaiset yritykset yhdessä ovat aloittaneet. Se on talouskasvun ja Suomen talouden pärjäämisen ehdoton edellytys.

Mutta palaan vielä tähän esitykseenne, joka liittyy kevyempään verotukseen Suomessa. Eduskunnan tietopalvelun laskelman mukaan tästä esityksestänne miljardin tuloveron kevennyksistä yli puolet kohdistuisi kolmelle hyvätuloisimmalle kymmenykselle Suomessa. [Vasemmalta: Ohhoh!] Veronkevennyksestä lähes neljännes menisi pelkästään Suomen suurituloisimmille. [Vasemmalta: Oho!] Neljä alinta tulokymmenystä hyötyisivät yhteensä vain alle 180 miljoonaa. Ja mitä tämä tarkoittaa suomeksi, arvoisa puhemies: Esimerkiksi 2 000 euroa kuussa tienaa, kaikkien meidän arvostuksen ansaitseva hoitaja hyötyisi tästä kokoomuksen veroalesta vain noin kymppin. Eduskunnan tietopalvelun mukaan 1 400 euroa tienaa ei hyötyisi miljardin veronkevennyksestä laisinkaan. En pidä tätä Suomen edun mukaisena ja kannatettavana tulevaisuuskuvana. [Puhemies koputtaa] Vaikka veronkevennykset ovat aatteellisesti varmasti oikein, nyt Suomella ei ole näihin varaa, ja tämä ei ole oikeudenmukaista politiikkaa.

Puhemies Matti Vanhanen: Lisäkysymys, edustaja Satonen.

Pöytäkirja PTK 179/2022 vp

16.33 Arto Satonen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Jatketaan hoitajista: Kun sairaanhoitaja tekee lisätöitä, niin hän maksaa keskituloisena suomalaisena puolet veroa siitä lisätulosta. Onko se kohtuullista?

Kysymykseni kuuluu tähän samaan asiaan liittyen: Ihmisiä huolestuttaa paitsi ostovoima myös arjen palvelujen toimivuus. Nyt, kun täällä ministeri Kiuru puhui sote-uudistuksen toteuttamisesta, niin minulla on täällä edessäni Ylen eilisen päivän uutinen Pirkanmaalta. Pirkanmaalta puuttuu tällä hetkellä 1 500 hoitajaa. Tämä määrä on kolminkertaisunut kahdessa vuodessa. Kaksi vuotta sitten oli vielä lähihoitajista ylitarjontaa, ja nyt heitä puuttuu tuhat kappaletta. [Timo Heinonen: Eli ei se olekaan Sipilän hallituksen syy!] 116 psykologia ja 360 sosiaalityöntekijää palkattaisiin välittömästi. Oletteko te tietoisia siitä, mikä todella on Suomen terveydenhoidon tilanne, ja aiotteko te tehdä sille asialle jotakin? [Ben Zyskiewicz: Hallitus on laittanut soten kuntoon! Kysykää Kiurulta!]

Puhemies Matti Vanhanen: Pääministeri.

16.34 Pääministeri Sanna Marin (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kaikki nämä asiat, mitä edustaja Satonen tässä luutteli, ovat asioita, joista meidän pitää yhdessä olla huolissamme. [Ben Zyskiewicz: No kuka kantaa vastuun?] Mutta kokoomuksen vaihtoehto — se on kylmää kyytiä sosiaali- ja terveydenhuoltoon, ja se on kylmää kyytiä hoitajille. Samanaikaisesti, kun te esitätte näitä miljardiluokan veronkevennyksiä, joista hyötyvät yhteiskunnan kaikkein vauraimmat kaikkein eniten, kuten ministeri Saarikko tässä ansiokkaasti äsken kertoi, te olette valmiita leikkaamaan miljardeja julkisia menoja. Ja mistä nämä tulevat — mistä nämä tulevat? Sosiaali- ja terveydenhuollosta iso siivu. [Timo Heinonen: Pysytään totuudessa!] Ja se tarkoittaa ei mitään muuta kuin irtisanomisia sote-sektorilla. [Välihuutoja kokoomuksen ryhmästä] Kyse on henkilöstövaltaisesta sektorista, ja jos sieltä otetaan kokoomuksen esittämällä tavalla rahaa pois, se ei tarkoita mitään muuta kuin hoitajapulan pahenemista. Se tarkoittaa vähemmän peruspalveluita ihmisille, se tarkoittaa ongelmien kasaantumista, ja se tarkoittaa sitä, että meidän ongelmamme näiden asioiden osalta, joista edustaja Satonen kertoi, vain syvenevät.

Puhemies Matti Vanhanen: Lisäkysymys, edustaja Risikko.

16.35 Paula Risikko kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä hallitus on ottanut 40 miljardia lisää velkaa, ja me maksamme 2,6 miljardia pelkkiin korkoihin. Taloustieteen termi moraalikato tarkoittaa suomeksi sanottuna sitä, että syödään lasten lautasilta. Elikkä te olette tehneet velkaa, että meidän lapset voisivat sitä sitten maksaa. [Aino-Kaisa Pekonen: Jotta lapset voisivat paremmin!] Onko se teidän mielestänne oikein, ja miksi te teitte tällaisen teon meidän lapsille? [Välihuutoja]

Puhemies Matti Vanhanen: Ministeri Saarikko.

16.36 Valtiovarainministeri Annika Saarikko (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Erinomaista, edustaja Risikko, että, nostitte esiin ikään kuin oikeudenmukaisuuden ja päätöksenteon moraalin. On aivan oikein, että kysytte tämän perään, mutta muistetaanhan samalla yhteinen vastuu: te olette tukeneet valtaosaa tuosta 40 miljardista, [Vasemmalta: Kyllä!] joista merkittävä osa on syntynyt nimenomaan korona-ajan laskuna, jolloin tei-

Pöytäkirja PTK 179/2022 vp

dän puolueenne olisi velkaantunut vielä enemmän kuin mitä hallitus esitti ja velkaa päätti ottaa, ja vastaavalla tavalla te olette tukeneet ratkaisuja Venäjän hyökkäyssodan alettua vaikkapa energiakriisissä kansalaisten osalta. Voin jo arvata keskustelun jatkoon: te esitätte, että entäpä se kaikki muu. Ne ovat olleet esimerkiksi pienimpien eläkkeiden korottamista, hoitajien määrän vahvistamista, jonka uskon erityisesti, edustaja Risikko, olevan teillekin tärkeä asia, [Sanna Antikaisen välihuuto] ja vaikkapa ratkaisuja, jotka liittyvät Suomen tutkimus- ja kehityspanoksiin, joihin tiedän, että te sivistysvaliokunnan puheenjohtajana olette suhtautunut erityisen myönteisesti.

Voimme yhdessä kantaa huolta lasten velasta, [Sari Sarkomaa: Pitääkö kaikki tehdä velaksi?] mutta se on yhteinen vastuu, koska ratkaisut ovat olleet yhteisiä. [Välihuutoja]

Puhemies Matti Vanhanen: Lisäkysymys, edustaja Tavio.

16.37 Ville Tavio ps (vastauspuheenvuoro): Herra puhemies! Hallitus on tuhlailullaan kiihdyttänyt valtion velkaantumista ja tehnyt tulevassa Suomessa entistä vaikeammaksi näiden peruspalvelujen, kuten hyvän terveydenhoidon, toteuttamisen. Hallitus ei ole lisännyt työnteon kannustimia. Työssäkäyvien ostovoimaa ei ole parannettu — te olette tehneet historiallisen suuret polttoaineveron korotukset, joita perussuomalaiset vastustivat, ja siitä huolimatta te olette jatkaneet tällä linjallanne. Hallitus on romuttanut turvekoneet ennen energiakriisiä, ja olette epäonnistuneet kohdistamaan energian tukea oikein sähkökriisissä.

Talousskasvun edellytykset ovat muutakin kuin työllisyysasteen tuijottelu. Meiltä puuttuu työn tuottavuuden kasvu, meiltä puuttuu viennin kasvu. Olemme oravanpyörässä, josta täytyisi päästä. Tarvitaan veronkevennyksiä ja talouden liikkumavaraa ja toimintavapauksia. Kun te, arvoisa pääministeri Marin, tulitte tehtävään, olitte nuori ja idealistinen vasemmistolainen päättäjät. Oletteko nyt oppinut talouspolitiikasta sen, että sosialismi ei toimi? [Välihuutoja vasemmalta]

Puhemies Matti Vanhanen: Pääministeri Marin.

16.38 Pääministeri Sanna Marin (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyllä sosiaalidemokraattinen puolue uskoo markkinatalouteen, ja se uskoo hyvinvointivaltioon, siihen, että me yhteisesti rakennamme maata, jossa joka ikinen ihminen voi pärjätä. Ei täällä minun tietääkseni taida kukaan tästä talosta tai salista kannattaa sosialistista yhteiskuntaa, [Juha Mäenpää: Uskooko se yhteisvelkaan?] saati kommunismia, enkä näe, että sellaisella pelottelu nyt erityisesti äänestäjiin siellä kotikatsomoissa välttämättä uppoaa.

Mutta siitä olen samaa mieltä, että kyllä, sen lisäksi, että me katsomme työllisyysastetta — se on tärkeää, että me sitä olemme nostaneet yhdessä, ja tulemme nostamaan vastakin — me tarvitsemme tuottavuuden parantamista. Tässäkin hallitus on tehnyt paljon töitä, ja sen eteen eduskunta on tehnyt myös parlamentaarisesti yhteistyötä. Olin erittäin iloinen, kun sain eilen vastaanottaa kansanedustaja Matias Mäkysen johtaman parlamentaarisen työryhmän tuloksen, [Välihuutoja] raportin siitä, millä tavalla yhdessä nostamme Suomen tki-panostukset neljään prosenttiin bruttokansantuotteesta vuoteen 2030 mennessä, [Puhemies: Aika!] koska tämä on avainasemassa tuottavuuden parantamisessa.

Puhemies Matti Vanhanen: Lisäkysymys, edustaja Könttä.

Pöytäkirja PTK 179/2022 vp

16.39 **Joonas Könttä kesk** (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa herra puhemies! Suomen talous on tasapainotettava seuraavien kahden vaalikauden aikana. Me tarvitsemme tähän maahan kasvua ja työtä, mutta velka ja alijäämä ovat sitä mittaluokkaa, että tarvitsemme myös säästöjä. Mitä enemmän saamme kasvua ja työtä, sitä vähemmän joudumme tekemään noita kipeitä säästöjä. Suomalaisille pitää jäädä enemmän käteen palkasta ja eläkkeestä. [Ben Zyskowicz: Te olette Saarikon kanssa eri mieltä näköjään!] Tärkeintä on lisätä yrittäjyyttä ja helpottaa työllistämistä. Toisia ilkkumalla tämä tilanne ei korjaannu. [Timo Heinonen: Kuulitteko, Saarikko!] Suomi tarvitsee yhteistyötä ja yksituumaisuutta. Kysyn pääministeriltä: Yhdyttekö arvioon, että myös säästöjä joudutaan tekemään? Ja miten Suomeen konkreettisesti saadaan lisää kasvua, työpaikkoja ja työllistäviä yrityksiä? Oletteko valmis esimerkiksi lisäämään paikallista sopimista työpaikoilla? [Ben Zyskowicz: Olisipa kepu hallituksessa!]

Puhemies Matti Vanhanen: Pääministeri Marin.

16.40 **Pääministeri Sanna Marin** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Olen sitä mieltä, että kyllä tulevalla vaalikaudella tarvitaan myös sopeutustoimia. Niiden pitää olla oikeudenmukaisia, tarvitaan sekä tulo- että menosopeutusta, ja tärkeää on se, että samanaikaisesti kun sopeutustoimia tehdään, kaikista heikoimmassa asemassa olevista ihmisistä pidetään huolta. Heidän, keillä on kaikkein leveimmät hartiat, heidän, keillä on eniten varaa, pitää osallistua nimenomaisesti tässä vaikeassa tilanteessa yhteisen talouden kuntoon laittamiseen. Vastaavasti taas köyhimmillä leikkaaminen tilanteessa, jossa inflaatio on korkealla ja elinkustannukset nousevat, on täysin vastuutonta politiikkaa.

Olen samaa mieltä siitä, että me tarvitsemme yhteistyötä näiden isojen tulevaisuuden haasteiden ratkaisemisessa. Äskен puheenvuorossani mainitsin tämän tki-tiekartan, sen työn, mitä yhdessä parlamentaarisesti olemme tehneet. Se on arvokasta työtä. Myös sillä me saamme Suomen tuottavuutta nostettua.

Ja kyllä, me tarvitsemme myös monenlaisia muunlaisia toimia, myös työmarkkinoilla. Tällä hetkelläkin paikallinen sopiminen on tosiasia työpaikoilla. Monilla työpaikoilla sovitetaan paikallisesti asioista ja asioita ratkaistaan yhteisesti yhteisessä pöydässä, mutta se ei saa tarkoittaa tietenkään sitä, että yleissitovista työehtosopimuksista luovutaan [Puhemies: Aika!] tai että tämä työmarkkinajärjestelmä, joka Suomessa on ollut toimiva, romutettaisiin.

Puhemies Matti Vanhanen: Lisäkysymys, edustaja Zyskowicz.

16.42 **Ben Zyskowicz kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Meni vähän taas tähän ”mutku kokoomus” -problematiikkaan. [Vasemmalta: Ei mennyt!] Kun pääministeri Marin puhuu kokoomuksen vaaliohjelmasta, hän käyttää totuutta yhtä säästeliäästi kuin Donald Trump. [Vasemmalta: No ohhoh!]

Sitten ministeri Saarikko puhuu kokoomuksen veropolitiikasta. Aikaisemmin keskusta oli meidän kanssamme samaa mieltä siitä — ja edustaja Könttä tuntuu edelleen olevan samaa mieltä siitä — että siirretään verotuksen painopistettä työn verottamisesta haittojen verottamiseen. On sääli, että keskusta ministeri Saarikon johdolla on näköjään irtaantunut tästä yhteisestä linjasta.

Pöytäkirja PTK 179/2022 vp

Aikaisemmin kysyttiin, oletteko tyytyväisiä, ja kehuitte kauttanne, ja se varmaan kuuluu hallituksen normaaliin käytäntöön. Mutta kun katsotaan sotea, vanhustenhoivaa, hoitoonpääsyä, nuorten ja lasten psykiatriaa, kun katsotaan koulurauhaa tai kun katsotaan nuorisorikollisuutta, niin teillä on ollut valta neljä vuotta ja te olette voineet asioita muuttaa. [Puhemies koputtaa — Timo Heinonen: Syylliset, käsi ylös!] Oletteko te tyytyväisiä todellakin saavutuksiinne? [Välihuutoja]

Puhemies Matti Vanhanen: Pääministeri Marin.

16.43 **Pääministeri Sanna Marin** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyllä minä olen tyytyväinen siihen politiikkaan, mitä tällä hallituskaudella on yhteisesti tehty. [Oikealta: Hoitojonoihin!] Me olemme hoitaneet historiallisia kriisejä, ja haluan kiittää myös oppositiota tuestanne koronan hoidossa ja haluan kiittää tuestanne siinä, että me olemme lisänneet puolustusmäärärahoja ja tehneet mittavia hankintoja suomalaisen puolustuksen hyväksi — me olemme tukeneet Ukrainaa ja me olemme auttaneet kansalaisia energiakriisissä. Kiitos näistä yhteisistä ratkaisuista koko eduskunnalle.

Mutta olen myös ylpeä ja iloinen niistä toimista, mitä me olemme tehneet hallitusohjelman puitteissa. Te mainitsitte täällä nuorten tilanteen, mielenterveyden aseman, jengiytymisen. Tällä hallituskaudella on tehty paljon sellaisia toimia, jotka tulevat myös näihin asioihin vaikuttamaan tulevaisuudessa: ryhmäkokojen pienentäminen varhaiskasvatuksessa, subjektiivisen päivähoito-oikeuden palauttaminen kaikille lapsille, perhevapaa uudistus, sosiaali- ja terveydenhuollon rakenneuudistus ja sisältöuudistus, se, että jokainen suomalainen pääsisi seitsemän päivän sisällä niihin palveluihin, joita he tarvitsevat, myös mielenterveyden puolella. [Ben Zyskowicz: Pääseekö?] Hallitus on tehnyt paljon sen eteen, että juuri näihin juurisyihin voidaan puuttua [Puhemies: Aika!] ja meidän nuoremme ja lapsemme voisivat paremmin tulevaisuudessa.

Kyllä minä olen tyytyväinen ja ylpeä siitä työstä, mitä me olemme tehneet. [Jukka Gustafsson: Hallitus tekee, oppositio vikisee! Siinä on se ero!]

Puhemies Matti Vanhanen: Lisäkysymys, edustaja Sirén.

16.44 **Saara-Sofia Sirén kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On välttämätöntä palata tähän ministeriäitiosta heitettyyn väitteeseen, jonka mukaan kokoomuksen vaihtoehto johtaisi irtisanomisiin. Tämä ei perustu kokoomuksen vaihtoehtobudjettiin, ja toivoisi, että ei säästeliäästi käytettäisi tosiasioita tässä salissa. [Välihuutoja vasemmalta — Ben Zyskowicz: Syylliset, käsi ylös!]

Ministeriäitiosta on puhuttu paljon myös kasvusta mutta vastustettu niitä verotuksen uudistuksia, joita kokoomus on esittänyt, joilla tehtäisiin kannustavampaa toimintaympäristöä yrittäjille, yrityksille, suomalaisille työntekijöille. Mistä se kasvu syntyy, ellei työn tekemisestä ja yrittämisestä? Mitä te olette ehdottamassa, jotta me parantaisimme markkinatalouden toimivuutta, jotta me parantaisimme Suomea investointiympäristönä, sujuvoitaisimme luvitusta ja tekisimme työn tekemisestä ja yrittämisestä aina kannattavampaa? Kokoomuksen vaihtoehto on tässä myös asiantuntijoiden mukaan kaikkein uskottavin.

Puhemies Matti Vanhanen: Ministeri Saarikko.

Pöytäkirja PTK 179/2022 vp

16.45 Valtiovarainministeri Annika Saarikko (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On varmasti totta, että kokoomuksen vaihtoehto pitää sisällään perusteltuja ja aivan oikeita toimia esimerkiksi työmarkkinoiden näkökulmasta. Näin itse ajattelen. Tulkoon nyt selväksi myös keskustelu liittyen veronkevennyksiin: Minä ajattelen sillä tavalla, että on tietenkin perusteltua, että Suomea rakennetaan suuntaan, jossa me emme kokonaisveroastetta nostaisi — ei ole itsetarkoituksellista verottaa enemmän. Mutta tosiasia on myös se, että Suomen taloustilanne on vaikea ja vakava johtuen korkojen noususta ja kriisivuosista, [Jukka Kopra: Luomistanne uusista menoista!] joiden ratkaisut ovat olleet yhteisiä. Minusta on oikein todeta ja kertoa, että se näkemys, mitä te esitätte veronkevennyksinä, tarkoittaa sellaisia ratkaisuja, joista hyötyvät yhteiskunnan hyväosaisimmat. Se on ratkaisu, jonka te paikkaisitte ottamalla pois sosiaali- ja terveyspalveluista miljardin. [Ben Zyskowicz: Tuo ei ole totta!] Sellaiset ajatukset, jotka liittyvät vaikkapa sairaanhoitajien asemaan... Korostan, että esityksenne mukaisesti hänelle tästä veronkevennyksestä olisi hyötyä noin kymmenen euroa ja samanaikaisesti hänen työn tekemisensä edellytyksiä heikennettäisiin. Minusta tämä vaihtoehto on kuitenkin oikeutettua tulla ilmi. [Ben Zyskowicz: Maalasitte olkiukon!]

Puhemies Matti Vanhanen: Lisäkysymys, edustaja Heinonen.

16.47 Timo Heinonen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tuo, mitä ministeri Saarikko sanoi, ei ole totta. Taloudenhoidossa te olette epäonnistuneet. Entisenä opettajana tekisi mieli sanoa, että teidät pitäisi jättää luokalle, mutta se tarkoittaisi tämän hallituksen jatkoa, ja sitä tämä maa ei enää kestäisi.

Nuorten mielenterveyspalveluissa ja vanhustenhoidossa tilanne on huonompi kuin silloin kun te aloititte, kun te saitte nämä vahtivuorollanne hoidettavaksenne. Neljä vuotta, ja 40 miljardia velalla on nyt hinta. Tämän vuosikymmenen lopussa käytetään enemmän rahaa velan korkoihin kuin ministeri Kaikkosen hallinnonalaan, eli koko uskottavaan maanpuolustukseen — enemmän rahaa pelkkiin korkoihin kuin koko uskottavaan maanpuolustukseen. [Välihuuto] Kysyn teiltä, ministeri Saarikko: oletteko te hetkeäkään käyttänyt aikaa miettiäksenne ja tuodaksenne tänne esitystä siitä, miten tämä holtiton velkaantuminen saataisiin taittumaan?

Puhemies Matti Vanhanen: Ministeri Saarikko.

16.48 Valtiovarainministeri Annika Saarikko (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Heinonen, olen minä käyttänyt sen aiheen äärellä aika montakin hetkeä. On myöskin tärkeää, että käy tätäkin keskustelua seuraaville suomalaisille ilmi, että huoli velkaantumisesta on yhteinen mutta myös vastuu siitä on yhteinen. En voi olla korostamatta esimerkiksi aiemmin puheenvuoroja käyttäneiden perussuomalaisen talouslinjaa ja sen tiivistä yhteneväisyyttä hallituksen suhteen. Taisi olla edustaja Tavio, joka totesi, että miksi hallituksen linja on ollut tällainen velkaantuva linja. Meidän ja teidän budjettien näkemysero on noin 0,5 prosenttia. [Välihuutoja vasemmalta] Meillä on yhteinen näkemys Suomen taloudesta, kun teidän vaihtoehtobudjettianne lukee, noin 99,5-prosenttisesti. [Vasemmalta: Oho!] Eli kun te soimaatte meitä, edustaja Tavio, te soimaatte myös itseänne. Sellaista en välttämättä suosittelen, mikäli mielihöpsöille tavoitteilleen suosiota saavan. [Sanna Antikainen: Höpö höpö!]

Pöytäkirja PTK 179/2022 vp

Mutta, arvoisa puhemies, edustaja Heinosen näkemys, huoli koroista, on oikea ja aito, eikä tietoa ole siitä, että keskuspankki olisi korkojen nostamista lopettanut, ja siksi velkaantumiseen on syytä suhtautua vakavasti yhteisellä vastuulla.

Kysymyksen käsittely päättyi.

2.4. Suullinen kysymys ruoka-apua antavien yhdistysten rahoituksesta (Antero Laukkanen kd)

Suullinen kysymys SKT 269/2022 vp

Suullinen kyselytunti

Puhemies Matti Vanhanen: Seuraava kysymys, edustaja Laukkanen. [Antero Laukkanen: Arvoisa puhemies! Pyydän lupaa saada puhua istualtaan.] — Saatte luvan.

Keskustelu

16.49 Antero Laukkanen kd: Kiitos. — Varsin vauhdikas viimeinen kyselytunti, viihdyttäväkin. Oma urani eduskunnassa on nyt päättymässä, ja kannan vähän huolta ruoka-apua antavista yhdistyksistä, ja kysynkin ministeriltä ja koko hallitukselta: aiotteko pitää huolen siitä, että pysyvä määräraha köyhiä auttaville yhdistyksille lopulta tulisi talousarvioon?

Minun neljävuotias lapsenlapseni seuraa papan nykyistä hidasta liikkumista ja huutelee aina perään, että pappa, pärjäätkö sinä varmasti. No, hymyilen takaisin ja sanon, että pärjään. Mutta viime yönä menetin yöuneneni, kun mietin, miten ihmeessä tämä eduskunta aikoo pärjätä ilman minua. [Naurua] Miten ihmeessä kaikki Suomen köyhät saavat täällä äänensä kuuluviin? Joten laitan uskoni teihin: pliis, pitäkää huoli niistä, jotka eivät pysty itsestään pitämään huolta. Ja nyt se lupaus siitä, että ruoka-apu hoidetaan. — Kiitos.

Puhemies Matti Vanhanen: Ministeri Kiuru.

16.51 Perhe- ja peruspalveluministeri Krista Kiuru (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ensinnäkin haluan kiittää teidän työtänne tämän asian ympärillä. Olette tehnyt valtavasti töitä. Toitte alan aktiiviset järjestöt ja erilaiset yhdistykset eduskuntaan, ja moni tästäkin porukasta sai vierailta tapaamassa ihmisiä, jotka tätä tärkeätä työtä tekevät. Ja totean teille, että olette antanut niin hyvää evästyä, että olen pysynyt evästyksen suuntaviivoissa, ja näin ollen tuo 800 000 on jo jaettu, niin kuin tiedättekin, mutta tärkeintä on se, että tämä jäljellä oleva potti saadaan nopeasti jakoon, ja siinäkin puhutaan aika isosta summasta, muistaakseni nyt ulkoa kaksi miljoonaa. Sitä työtä tulemme tekemään.

Mutta isoin kysymys on se, voidaanko noin kahden miljoonan vuosittaisesta tasosta nostaa suomalaista ruoka-apua kolmeen miljoonaan euroon, koska ajat ovat olleet niin vaikeita, että se näkyy. Minä olen esittänyt tätä kehykseen, ja toivon, että koko hallitus voisi tätä kolmen miljoonan tasoa tukea. Olen pysynyt näissä suuntaviivoissa, joita on toivottu, ja toivottavasti myös muut.

Kysymyksen käsittely päättyi.

Pöytäkirja PTK 179/2022 vp

2.5. Suullinen kysymys nuorten hyvinvoinnin parantamisesta (Saara Hyrkkö vihr)

Suullinen kysymys SKT 270/2022 vp

Suullinen kyselytunti

Puhemies Matti Vanhanen: Seuraava kysymys, edustaja Hyrkkö.

Keskustelu

16.52 **Saara Hyrkkö vihr:** Arvoisa puhemies! Tulevaisuuden Suomi voi juuri niin hyvin kuin tämän päivän nuoret. Koronakriisi, sota Euroopassa ja huoli maapallon tulevaisuudesta ovat jättäneet jälkensä erityisesti nuoriin ikäpolviin. Ilman nuoria meillä ei ole mitään, ei veronmaksajia, ei vastuunkantajia, ei vanhemmista ikäpolvista huolehtijoita. Opiskelupaikkojen riittämättömyys luo nuorille kohtuutonta painetta koulutuspolulle samalla, kun työmarkkinoita vaivaa osaajapula. Koulutus on paitsi tasa-arvon myös työllisyyden ja talouden kivijalka.

Arvoisa puhemies! Toivoisin, että Suomessa asuvien nuorten elämää leimaisi jatkossa toiveikkuus ja usko omien siipien kantamiseen. Tämän talon päätöksillä on siitä suuri vastuu. Kysynkin ministeri Honkoselta: millä keinoilla aiotte nyt hallituskauden loppusuoralla varmistaa, että seuraava hallitus ja seuraava eduskunta voivat ensi töikseen ryhtyä parantamaan nuorten hyvinvointia ja varmistamaan, että jokaiselle löytyy oma polku tässä yhteiskunnassa?

Puhemies Matti Vanhanen: Ministeri Honkonen.

16.53 **Tiede- ja kulttuuriministeri Petri Honkonen** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Kiitoksia erittäin tärkeästä kysymyksestä edustaja Hyrkölle. Yhteiskunnan tulevaisuus riippuu siitä, miten hyvin suomalaiset nuoret voivat, kuinka he pärjäävät elämässä, kuinka he voivat toteuttaa haaveitaan esimerkiksi perheen perustamisesta, työn saamisesta, oman omistusasunnon hankkimisesta, ja kulloisenkin hallituksen pitää parhaansa mukaan pystyä yhteiskuntaa ohjaamaan niin, että nuoret voisivat nämä haaveensa toteuttaa.

Olemme tehneet historiallisen määrän korkeakoulutuksen aloituspaikkalisäyksiä. Olemme siis aivan historiallisella tavalla lisänneet korkeakoulutusta yhä useamman nuoren saatavuttaviin tällä vaalikaudella, 13 000 aloituspaikkaa on lisätty. Yhä useampi suomalainen nuori voi korkeakoulutuksen käydä. Tärkeää on myös tietenkin huolehtia niistä valmiuksista, miten koko koulutuspolku sujuu. Pidän tärkeänä, että seuraavallakin vaalikaudella jatketaan tällä samalla tiellä, korkeakoulutuksen laajentamisessa ja mahdollisuuksien ja toivon luomisessa suomalaisille nuorille.

Kysymyksen käsittely päättyi.

2.6. Suullinen kysymys uudistusten jatkamisesta (Jari Myllykoski vas)

Suullinen kysymys SKT 271/2022 vp

Pöytäkirja PTK 179/2022 vp

Suullinen kyselytunti

Puhemies Matti Vanhanen: Seuraava kysymys, edustaja Myllykoski.

Keskustelu

16.54 **Jari Myllykoski vas:** Arvoisa herra puhemies! Velkaa on otettu, ja velkakritiikin sateesta huolimatta olemme kriisien keskellä kysyneet huolehtimaan kaikkein heikoimassa asemassa olevista. Köyhyyttä on vähennetty, eläkkeitä on nostettu, toimeentulotukea haetaan vähemmän kuin koskaan. Työllisyys on ennätyslukemissa. Verotulot ovat kasvaneet kuudella miljardilla pelkästään viime vuonna. [Eduskunnasta: Oho!] Porkkana on lopulta keppeä mahtavampi.

Tasa-arvoa on edistetty. Velkakritiikistä huolimatta ilmastotoimia on tehty, perhevaapaat on uudistettu, sote-uudistus vietiin maaliin, eikä korona-aikana yrittäjääkään heitetty susille. [Sari Sarkomaa: Kansa odottaa jonoissa!]

Kritiikkiä voi esittää, mutta pitää nähdä, että olemme uupumatta tukeneet Ukrainaa ja äänestäneet Natosta.

Oppivelvollisuuden laajentaminenkin tehtiin tässä kritiikin keskellä, peruskoulu-uudistuksen jälkeen merkittävin teko tässä maassa. Tulisiko meidän jatkaa tällä uudistusten tiellä, joka perustuu korkeaan osaamiseen tässä maassa?

Puhemies Matti Vanhanen: Osaamista koskeva kysymys... — Pääministeri.

16.56 **Pääministeri Sanna Marin** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyllä, kyllä meidän tulisi jatkaa sillä uudistusten tiellä, mitä tällä hallituskaudella on aloitettu. Meidän pitää saavuttaa entistä korkeampi työllisyysaste, meidän pitää saada osaavaa työvoimaa myös Suomen ulkopuolelta, ja meidän pitää seuraavaksi aloittaa peruskoulun uudistustyö. Tällä hetkellä aivan liian moni lapsi ja nuori päättää peruskoulunsa liian vajavaisin tiedoin ja taidoin, ja tästä meidän pitää yhteisesti kantaa huolta.

Olen erittäin iloinen siitä, että eduskunnalla on ollut kaukonäköisyyttä säätää laajennetusta oppivelvollisuudesta. Uskon, että kun me tulevaisuudessa tulemme katsomaan taaksepäin, tämä on yksi tämän hallituskauden tärkeimmistä uudistuksista. [Vasemmalta: Kyllä! — Jukka Gustafsson: Näin on!] Mutta seuraavalla vaalikaudella, seuraavan eduskunnan kaudella, on laitettava peruskoulun ongelmat kuntoon. Meillä ei ole varaa menettää yhtään lasta, ei yhtään nuorta. Heidän hyvinvointiinsa on satsattava, ja toivon, että koulutus, tutkimus ja tuotekehitys tulevat olemaan myös seuraavan hallituksen kunnia-asia.

Kysymyksen käsittely päättyi.

2.7. Suullinen kysymys viennin edistämisestä (Veronica Rehn-Kivi r)

Suullinen kysymys SKT 272/2022 vp

Suullinen kyselytunti

Puhemies Matti Vanhanen: Seuraava kysymys, edustaja Veronica Rehn-Kivi.

Pöytäkirja PTK 179/2022 vp

Keskustelu

16.57 **Veronica Rehn-Kivi r:** Ärade talman! Tove Janssons mumminberättelser hör till Finlands främsta exportprodukter inom kulturbranschen. Nu ska böckerna dessutom storlanseras i USA. SFP anser att det är oerhört viktigt att stöda företagens internationalisering, och vi vill gärna se att allt flera finska företag söker tillväxt från utlandet.

Arvoisa puhemies! Vain sata yritystä tuottaa kaksi kolmasosaa Suomen viennistä — tämä on hätkähdyttävä luku. On koko Suomen etu, että vahvistamme vientiyritysten toimintaedellytyksiä ja parempia mahdollisuuksia lähteä maailmalle. Suomalaisilla yrityksillä on paljon kasvupotentiaalia, ja meidän tulisi hyödyntää sitä vielä paremmin.

Kysynkin, arvoisa ministeri Skinnari: millä tavalla voisimme vahvistaa vienninedistämistä siten, että yhä suurempi joukko suomalaisyrityksiä hakisi lisäkasvua ulkomailta?

Puhemies Matti Vanhanen: Ministeri Skinnari.

16.58 **Kehitysyhteistyö- ja ulkomaankauppaministeri Ville Skinnari** (vastauspuheen-vuoro): Arvoisa puhemies! Kuten ulkoministeri Haavistokin täällä tänään aivan oikein totesi, Suomen maakuva — kuva Suomesta turvallisuuden tuottajana, yhtenäisenä maana, jolla on kestävyyttä kriisienkin aikana — on asia, mitä arvostetaan ympäri maailmaa.

Tove Jansson on tehnyt upeaa työtä, samoin suomalainen kulttuuri ja suomalainen vienniteollisuus — itse asiassa, kun katsomme nyt lukuja tältä vuodelta, niin luvut näyttävät hyviltä. Me olemme onnistuneet. Me olemme onnistuneet jopa luomaan uusia markkinoita tilanteessa, jossa Venäjän suunta luonnollisesti on kiinni. Mutta olette oikeassa: paljon parempaan pitää pystyä. Me tarvitsemme tuplasti enemmän vientikykyisiä yrityksiä joka puolelta Suomea, jokaisesta maakunnasta, jokaisesta kunnasta, ja sitä työtä me olemme tehneet tarmokkaasti läpi tämän hallituskauden. Mutta on aivan selvää, että yksi seuraavan hallituksen suurimmista töistä tulee olemaan tämän viennin rakenteen monipuolistaminen ja Suomen talouden kasvattaminen sitä kautta.

Kysymyksen käsittely päättyi.

2.8. Suullinen kysymys vaalikauden päättymisestä (Petteri Orpo kok)

Suullinen kysymys SKT 273/2022 vp

Suullinen kyselytunti

Puhemies Matti Vanhanen: Vielä on yhdelle hyvin lyhyelle kysymykselle ja vielä lyhyemmälle vastaukselle aikaa. — Edustaja Orpo.

Keskustelu

16.59 **Petteri Orpo kok:** Arvoisa puhemies, kiitos mahdollisuudesta! Tämä tuotantokausi alkaa olla lopussa, ja haluaisin täältä salin puolelta kiittää puhemiestä, puhemiestä ja hallitusta työstä. Me varmasti kaikki, ihan jokainen tässä salissa, haluamme isänmaalle parasta. Sitten meillä on vähän erilaisia näkemyksiä siitä, miten sinne parhaaseen päästään.

Pöytäkirja PTK 179/2022 vp

Nämä neljä vuotta ovat olleet tosiaan vaikeita, niin kuin tässä on puhuttu. Paljon tärkeitä asioita on tehty, ja paljon on otettu yhteenkin, mutta asiat menevät eteenpäin. Toivottavasti myöskin siellä kotikatsomoissa on ollut viihdyttävä tuotantokausi. [Naurua] Seuraava alkaa pian, ja jos kysyä pitää, niin kysyn pääministeriltä: vieläkö hetken jaksatte tehdä töitä? [Naurua]

Puhemies Matti Vanhanen: Pääministeri.

17.00 **Pääministeri Sanna Marin** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Vaikka seuraavat neljä vuotta, jos minulta kysytään. [Naurua]

Myös omalta osaltani haluan kiittää koko eduskuntaa, oppositiopuolueita. Vaikka monesta olemme olleet eri mieltä, olemme olleet monesta asiasta myös samaa mieltä, ja niistä kaikkein tärkeimmistä — koko kansakunnan turvallisuudesta, ulko- ja turvallisuuspolitiikasta, meidän polustamme Naton jäseneksi, Ukrainan tukemisesta tämän kamalan sodan keskellä — me olemme olleet samaa mieltä. Isojen kriisien hoitamisessa me tarvitsemme mahdollisimman laajat parlamentaariset hartiat, ja tässä eduskuntaryhmät, joka ikinen, ovat osoittaneet oman voimansa.

Haluan myös kiittää puhemies Vanhasta, koko puhemiehistöä ja koko Eduskuntataloa siitä tuesta, mitä tällä hallituskaudella näiden mittavien koitosten äärellä olemme kaikki saaneet.

Tämä tuotantokausi todella alkaa olla lopussa, mutta seuraavaksi onkin kansalaisten näyttämön vuoro: Demokratia puhukoon. Vaalit ovat 2. huhtikuuta.

Kysymyksen käsittely päättyi.

Kyselytunti päättyi.

3. Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle valtioneuvoston jäsenen sidonnaisuuksista (Kaikkonen)

Valtioneuvoston kirjelmä VN 8/2022 vp

Keskustelu

Työjärjestyksen mukaan eduskunta ei tee päätöstä asiasta. Asian käsittely päättyi.

4. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi kotoutumisen edistämisestä ja siihen liittyviksi laeiksi

Hallituksen esitys HE 208/2022 vp

Lakialoite LA 20/2019 vp

Toimenpidealoite TPA 76/2022 vp

Valiokunnan mietintö HaVM 45/2022 vp

Toinen käsittely, ainoa käsittely

Puhemies Matti Vanhanen: Toiseen käsittelyyn ja ainoaan käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 4. asia. Nyt voidaan toisessa käsittelyssä hyväksyä tai hylätä lakiehdotukset,

Pöytäkirja PTK 179/2022 vp

joiden sisällöstä päätettiin ensimmäisessä käsittelyssä. Lopuksi päätetään ainoassa käsittelyssä toimenpideoitteesta. — Keskustelu, edustaja Rantanen, Mari.

Keskustelu

17.01 Mari Rantanen ps: Arvoisa puhemies! Tässä käytiin edellisellä kyselytunnilla huomattava määrä keskustelua julkisesta taloudesta, ja tässä kotoutumislakiesityksessä on 101 pykälää, joista yhdessäkään ei ole minkäänäköistä velvoittavuutta maahanmuuttajille, vaan nimenomaan tämä laki, 101 pykälää, lähtee siitä, kuinka me voimme heitä palvella. Voitte nyt kuvitella, että tässä taloustilanteessa, mistä äsken puhuttiin, tällaista esitystä ei pitäisi tähän saliin tuoda, jolla lisätään kuntien tehtäviä kotoutumiseen, ja itse asiassa vieläpä niin, että ainoa ihmisryhmä, joka kunnasta saa minkäänäköisiä palveluja, on maahanmuuttajat. Kuten täällä ykköskäsittelyssä käytiin läpi, niin täällä tarjotaan palveluja jopa lentokenttäkuljetuksista lähtien, ja jopa kauppa-apua. Ei tällaisia palveluja ole kenellekään muulle saatavilla kunnista — ei vammaisille, ei vanhuksille, ei muille sairaille. Perussuomalaisten mielestä tämä esitys, sen lisäksi, että se on vastuuton, ei myöskään ole yhdenvertainen. Tämä asettaa eriarvoiseen tilanteeseen ja itse asiassa etusijalle maahanmuuttajat, ja näin ei voi olla.

Sitten on sanottava myöskin se, että tämä sali oli viime kaudella tarkastusvaliokunnassa yksimielinen siitä, että kotoutumisen aikaa pitää lyhentää, sitä pitää tehostaa ja siihen pitää lisätä velvoittavuutta. Nyt kun Marinin hallitus toi tämän esityksen, niin siinä ei ole mitään näistä, ei siis mitään. Käytännössä katsoen tällä eduskunnan tahdolla on pyyhitty pöytää. Tässä tehdään kallis lainsäädäntö, vaikuttavuudeltaan nolla, eikä tässä taloustilanteessa tätä pidä missään nimessä mennä hyväksymään. Sen vuoksi vetoan kyllä tässä salissa, että nyt pitäisi ottaa viimeistään järki käteen ja todeta se, että tätä lakia ei kannata päästää läpi. Tämä laki kannattaa hylätä — kuten tulen tekemään aivan juuri hylkäysehdotuksen — ja rakentaa uudestaan siten, että se on vaikuttavuudeltansa riittävä, ettei se ole näin kallis ja että se nimenomaan velvoittaa maahanmuuttajia myös kotoutumaan eikä olemaan pelkätään palveluiden kohde.

Arvoisa puhemies! Tämä lainsäädäntö on erityisesti riipinyt sydäntäni. Se riipii sen vuoksi, että toisin kuin täällä äsken kyselytunnilla vakuutettiin, että meidän sosiaali- ja terveyspuolen palvelut ovat parantuneet ja koulujen toiminta on parantunut, niin me huomataan, että näin ei todellakaan ole. Itse saan jatkuvasti viestiä ja luulen, että monet kollegat saavat viestiä, että mummot eivät pääse hoivaan, vammaisilla on ongelmia saada apua ja ihmiset eivät pääse lääkäriin — sinne joko ei saa aikoja ollenkaan tai erikoissairaanhoidon jonotetaan laittomissa jonoissa. Ei siis voi olla niin, että me priorisoimme täällä maahanmuuttajat suomalaisten ihmisten edelle. On aivan normaalia — ja pitäisi olla hyvin normaalia — että suomalainen kansanedustaja pitää huolta omasta kansastansa ensisijaisesti. Ja jos kerran meillä taloustilanne on tämä kuin on, niin silloin tällaisia kotoutumislakeja ei tulisi tähän saliin tuoda kyllä lainkaan.

Arvoisa puhemies! Koko kauden aikana tänne saliin on tuotu valtava määrä näitä maahanmuuttoa helpottavia lakeja. Tänne on tuotettu lakeja, joiden mukaan on helpompi tulla maahan ja täältä ei laiteta pois. Tänne on tuotu lakeja, joilla laittomasti maassa olevat saavat toimeentulotukea ja pääsevät terveyspalveluihin. Tämä hallitus on jopa hakenut al-Holin leiriltä terroristiseen toimintaan osallistuneita henkilöitä, ja nyt sitten tähän loppukaudteen vielä tämä kotoutumislaki, joka ei todellakaan ole suomalaisen yhteiskunnan eikä kyl-

Pöytäkirja PTK 179/2022 vp

lä maahanmuuttajien itsensäkään etu. Tämän vuoksi, arvoisa puhemies, esitän vastalauseen mukaisesti, että lakiehdotukset hylätään.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Tynkkynen.

17.06 Sebastian Tynkkynen ps: Arvoisa herra puhemies! On omalta osaltani viimeisen puheen vuoro. Kylläpä aika on mennyt nopeasti. Silloin kun neljä vuotta sitten elämäni ensimmäistä kertaa pidin puhetta täällä eduskunnassa, me keskustelimme täsmälleen samasta aiheesta. Silloin meitä oltiin siirtämässä sieltä meidän omalta paikalta tuonne äärioikealle sen takia, että haluttiin korostaa sitä, kuinka pahoja äärioikeistolaisia ihmisiä me ollaan, kun uskalletaan näistä ongelmista puhua.

Silloin luin Instagramiin oululaiselta tytöltä tulleen viestin, joka oli hälyttävä, liittyen juurikin näihin kotoutumisen ongelmiin, mitä Oulussa oltiin nähty. Sen ensimmäisen puheeni aikana täältä aika lailla edestä edustaja Gustafsson sitten huusi — tarkastin eduskunnan pöytäkirjasta, mitä hän oli sanonut — että olisi pitänyt itse kirjoittaa kokonaan puhe, että sitä viestiä ei olisi saanut lukea. Kenen asialla me täällä ollaan? Me ollaan kansanedustajia — meidän pitää edustaa kansaa ja meidän pitää tuoda heidän ääntään esille. Ja mikä voikaan olla arvokkaampaa kuin se, että suoraan tuodaan näitten ihmisten hätä tänne. Ehkä se kaikkien osalta ei ole sama, ehkä se joillekin on sitä, että kun mennään kuuntelemaan toisia kansalaisia tuonne eduskunnan portaille, niin sen sijaan, että kuunnellaan, huudetaan ”hiljaa”. Mutta meidän tehtävämme on edustaa sitä kansaa, joka meidät tänne on äänestänyt.

Me tiedetään, minkälaisia ongelmia kotoutumisen suhteen Suomessa on ollut. Kukaan ei voi enää väittää, ettei niitä pystyisi näkemään. Me tiedetään erityisesti se, että tietyistä kulttuureista tulevat ihmiset valitettavasti eivät integroidu tähän yhteiskuntaan, he syylistyivät aivan käsittämättömän vakaviin asioihin, mitä varsinkin tuolla meidän Oulun seudulla on tapahtunut ja mikä koko Suomen tietoon on tullut. 2021 Iltalehti kertoi todella rajuista tilastoista, kuinka 38 prosenttia raiskausepäilyistä liittyy ulkomaalaistaustaisiin. Edustaja Rantanen, joka Helsingistä tulee, tietää, että Helsingin osalta tuo luku on jo yli 50 prosenttia. Me nähdään, että jos me otetaan tietyistä maista ihmisiä tänne Suomeen ja oletetaan, että he vain itsenäisesti kotoutuvat ilman, että me vaaditaan heiltä itse tiukoilla kriteereillä kotoutumista, niin sitä ei valitettavasti isolla todennäköisyydellä tule tapahtumaan, vaan sen jälkeen me joudutaan lukemaan niistä rajuista seurauksista. Me itse otetaan näitä riskejä, kun me sallitaan tällaista maahanmuuttoa.

Me perussuomalaiset ollaan sitä mieltä, että tänne ovat ihmiset tervetulleita korkean osaamisen työperäistä väylää myöten, ja me ollaan myöskin toivotettu tervetulleeksi opiskeluperäistä maahanmuuttoa, kuten myöskin avioliiton kautta ja niin edelleen. Mutta tämä möinen humanitaarinen maahanmuutto EU-maiden ulkopuolelta tai sitten työperäinen maahanmuutto matalapalkka-aloille, josta me nähdään, että ihan muutaman vuoden sisään nämä ihmiset jäävät sosiaaliturvan varaan, ei meille käy, koska meidän on kannettava samaan aikaan huolta sekä turvallisuudesta, että se tässä yhteiskunnassa säilyy, että myöskin itse asiassa taloudesta, jotta tämä hyvinvointiyhteiskunta voidaan säilyttää tuleville sukupolville.

Samaan aikaan voin sanoa myöskin omalta osaltani, että ihan täysin olen vakuuttunut siitä, että kaikki maahanmuuttajat eivät syylisty pahuuksiin ja kaikki maahanmuuttajat eivät ole mikään haitta, millä monesti meitä yritetään syyllistää, että te olette sitä mieltä, että

Pöytäkirja PTK 179/2022 vp

näin se on — ei ole. Meillä on valtavan paljon hyvää porukkaa täällä. Mutta tämän hallituskauden aikana valitettavasti ollaan tehty semmoisia päätöksiä, että tätä laitonta maahanmuuttoa ollaan vain edistetty, ollaan luotu uusia väyliä semmoiselle maahanmuutolle, joka siis lähtökohtaisesti on laitonta. Sitten ollaan sanottu, että annetaan opiskelupaikkoja ja opintojen kautta sitten saadaan ihmiset jäämään maahan, tai sitten esimerkiksi se, että laittomien maahanmuuttajien ei-välttämättömiä terveyspalveluita on laajennettu. Tämä ei ole missään tapauksessa oikein, ja me luodaan semmoisia vetovoimatekijöitä tätä kautta, että Suomesta on tulossa maailman sosiaalitoimisto, ja se ei meille yksinkertaisesti käy. Jos tänne tulee, niin pitää kotoutua. On hyvin valitettavaa, että se, mitä tarkastusvaliokunta on vuonna 2018 vaatinut, että tämä kotouttamisjakso kestäisi yhden vuoden, ei hallitukselle käynyt, vaan nyt jäädään niin sanotusti kellumaan.

Tämä kotouttaminen ei tule toimimaan, jos se ei tule olemaan tulijan omalla vastuulla. Meillä on valtava määrä esimerkkejä muista maista — meillä on Saksasta, meillä on Ranskasta — mitä levottomuuksia ollaan nähty, mutta meillä on myöskin Ruotsista todella valitettavat esimerkit. Se ei tule onnistumaan, jos tämä tulija itse ei halua kotoutua, vaikka siihen kotouttamiseen laitettaisiin kuinka paljon rahaa.

Meidän perussuomalaisten kanta on se, että meidän pitää ottaa nämä ongelmat tosissaan ja kotouttamisen sijaan alkaa puhumaan myöskin enemmän kotiuttamisesta. Niiden ihmisten, jotka eivät ole valmiita jäämään tähän yhteiskuntaan, tuottamaan panostaan tälle yhteiskunnalle ja elämään tämän yhteiskunnan sääntöjen pohjalta, tehtävä on lähteä kotia.

Arvoisa puhemies! Tahdon kiittää lopuksi kaikkia niitä äänestäjiä, jotka ovat antaneet mahdollisuuden vaikuttaa täällä eduskunnassa neljä vuotta. Annan suurta arvoa sille. Ja kiitos kaikille kollegoille.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Kiviranta.

17.13 Esko Kiviranta kesk: Arvoisa puhemies! Hallintovaliokunta korostaa perustellusti, että suomen tai ruotsin kielen osaaminen on edellytys suomalaisessa yhteiskunnassa toimimiselle ja usein myös työllistymiselle. Valiokunta tähdentää, että kotoutuminen ei voi täysimääräisesti toteutua ilman riittävää kielitaitoa eikä maahanmuuttaja voi myöskään omaksua suomalaisen yhteiskunnan toimintatapoja ja kulttuuria, jos hän ei osaa suomen tai ruotsin kieltä, mieluummin molempia. Kielitaidon kehittämisen tulee olla kotoutumisen edistämiseen tähtäävien toimenpiteiden keskiössä.

Arvoisa puhemies! Kotoutumisen haasteista on voitava rehellisesti puhua. Meidän ei kannata seurata maahanmuuttopolitiikassamme Ruotsin esimerkkiä, sillä me olemme jo nähneet, mihin se johtaa. [Riikka Purra: Juuri sitä me sanomme!] On selvää, että tarvitsemme työvoimaa ulkomailta. Yhtä lailla on selvää, että kotoutuminen on edellytys sille, että maahanmuuttajista tulee yhteiskunnalle tuottavia jäseniä, jotka auttavat työvoimapulan hoitamisessa.

Viime aikoina koulujen haasteista on puhuttu paljon. Paljon töitä on edessä, jotta kaikkien sujuva kotoutuminen voidaan saavuttaa.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Talvitie.

17.14 Mari-Leena Talvitie kok: Arvoisa puhemies! Tämä hallituksen esitys kotoutumisen edistämisestä ja siihen liittyvistä laeista ei vastaa ollenkaan niihin muutostarpeisiin,

Pöytäkirja PTK 179/2022 vp

joita eduskunta viime kauden lopussa, itse asiassa tämä sali yksimielisesti, tarkastusvaliokunnan pohjalta edellytti. Suomen kotoutumislinjauksiin ja -politiikkaan on jo pitkään tarvittu ja odotettu muutosta. Kotoutujan oikeuksia ja yhteiskunnan vastuuta korostavasta järjestelmästä on siirryttävä kohti kotoutujan velvollisuuksia ja omaa vastuuta korostavaa järjestelmää, mutta tällä hallituksen esityksellä mennään valitettavasti päinvastaiseen suuntaan. Ilman riittävää suomen kielen taitoa, opiskelua ja työntekoa ei pääse sisälle yhteiskuntaan, eikä ilman työtä, opiskelua ja omaa paikkaa kotoudu.

Tällä kaudella täällä käsiteltiin aikaisemmin kotouttamisen selontekoa, ja silloin hallintovaliokunta teki tästä kotouttamisen selonteosta mietinnön yksimielisesti, ja valiokunta tähdensi erityisesti kielitaidon merkitystä suomalaisen yhteiskuntaan kotoutumisessa. Tämä siis tässä salissa yksimielisesti silloin tuli eduskunnan tahdoksi. Eduskunta hyväksyi selonteon johdosta kannanoton, jossa edellytettiin hallituksen tarkkaan seuraavan kotoutumiskoulutuksen, erityisesti kielikoulutuksen, vaikuttavuutta ja kieliopintojen velvoittavuutta lisäävien toimenpiteiden vaikutuksia oppimistuloksiin sekä huolehtivan kieliopintojen kehittämisestä siten, että maahan muuttaneiden kielitaito vastaa nykyistä paremmin työelämän kielitaitovaatimuksia.

Hallintovaliokunnan varapuheenjohtajana olen pettynyt siihen tapaan, millä eduskunnassa jouduimme käsittelemään tätä hallituksen esitystä. Kahdessa viikossa, suurimmaksi osaksi etäkokouksilla, kuulimme kymmeniä asiantuntijoita. Se, että hallituksen esitys eduskunnassa runnotaan kahdessa viikossa valiokuntakäsittelystä, ei millään tavalla kerro hyvästä hallintotavasta, hyvästä parlamentarismista eikä muustakaan hyvästä lainsäädäntövalmistelusta. Mutta opposition kansanedustajana on tyytyminen hallituksen tapaan toimia. Siksi kannatan edustaja Rantasen, hallintovaliokunnan puheenjohtajan, tekemää hylkäysesitystä.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Purra.

17.17 Riikka Purra ps: Arvoisa herra puhemies! Hallintovaliokunnan entisenä puheenjohtajana olen aivan yhtä pettynyt tähän tuotokseen kuin mitä tässä edellä puhujat kuvasivat. On hullunkurista, että hallituspuolueet vievät tällaisen esityksen muutamassa viikossa läpi, ja se on suoraan sanottuna punavihreän hallituksen viimeisiä toimia, jotka tulevat aiheuttamaan merkittäviä ongelmia tässä yhteiskunnassa.

Oikeastaan koko kauden monistakin maahanmuuttoon liittyvistä asioista, erityisesti kotouttamiseen liittyen, hallintovaliokunnassa on oltu enemmän tai vähemmän yksimielisiä. Myös hallituspuolueiden edustajat valiokunnassa ovat olleet sitä mieltä, että velvoittavuutta kotoutumisessa pitää lisätä. On pidetty puheenvuoroja, kuinka Suomen pitää siirtyä kohti Tanskan mallia ja kuinka Suomessa pitää kyetä vaatimaan tänne tulevilta ihmisiltä omaa kotoutumista. Ja mitä tässä on? Ei ainuttakaan velvoittavaa toimenpidettä — nolla. Yli sata pykälää, joista yhdessäkään ei velvoiteta tänne tulijaa vastaamaan itse omasta integroitumisestaan.

Suomi ei ole ottanut käyttöön edes EU-direktiivin sallimia mahdollisuuksia. Käytännössä kun ihminen tänne tulee, levitetään punainen matto, minkä jälkeen nämä resurssien puutteesta kärsivät sektorit, kuten sote, joutuvat priorisoimaan maahanmuuttajien saamat palvelut muiden edelle. Tilanteessa, jossa meidän sote ei toimi ja jossa kunnissa on merkittävää pulaa resursseista, tilanne on tämä. Tällä lainsäädännöllä maahan tulevat ihmiset menevät maassa olevien ja kantasuomalaisten edelle. Tämä on kerta kaikkiaan käsittämä-

Pöytäkirja PTK 179/2022 vp

töntä. Enkä voi kuin ihmetellä, että tämä on kaikille hallituspuolueille käynyt. Kyllä minä henkilökohtaisesti tiedän, mistä puolueesta tämä tulee, mutta että sen ovat hyväksyneet muutkin hallituspuolueet.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Elo.

17.19 Tiina Elo vihr: Arvoisa puhemies! On koko suomalaisen yhteiskunnan etu, että maahanmuuttajat kotoutuvat nopeasti ja pääsevät kiinni työelämään, ja sitä tämä laki osaltaan edistää. Keskeinen lähtökohta on, että yksilölliset tarpeet huomioidaan ja palveluita saa heti kotouttamispolun alussa. Olennaista on, että tarvittavia tukitoimia tarjotaan oikea-aikaisesti. Tärkeää on myös, että palveluita kohdennetaan heikoimmassa asemassa oleville, kuten usein kotona lasten kanssa oleville naisille.

Suuret kaupungit kantavat kotoutumisen onnistumisesta suurimman vastuun. Tämän vuoden lopussa kotikaupunkini Espoon vieraskielisten asukkaiden määrä ylittää Suomen 14. suurimman kaupungin Vaasan asukasluvun. Onnistunut kotouttamispalvelujen kokonaisvastuun siirto kunnille edellyttää, että palveluiden järjestämiseen on riittävät resurssit. Hallintovaliokunnan lailla haluan tässäkin yhteydessä korostaa, että annettaessa kunnille tehtäviä on huolehdittava siitä, että niillä on tosiasialliset taloudelliset edellytykset näistä tehtävistä suoriutua.

On koko Suomen etu, että kaupungeissa, joissa maahanmuuttajia on eniten, kotoutumisessa onnistutaan. Olennainen asia tässä on myös rajapinta uusille hyvinvointialueille, jotta palvelut toimivat saumattomasti eikä kukaan putoa näiden väliin. On tärkeää tästäkin syystä, että nyt tehtävän uudistuksen vaikutuksia arvioidaan. Rahoitukseen liittyvien kysymysten lisäksi on tärkeää arvioida, voidaanko kuntien toimintaympäristön erilaisuus ottaa myös sääntelyssä nykyistä paremmin huomioon — näin myös hallintovaliokunta toteaa.

Kun kotoutettavien määrä vaihtelee dramaattisesti eri kuntien välillä, olisi tärkeää, että sääntelyssä tämä voitaisiin myös huomioida. Samat pykälät on vaikea sovittaa suuren kaupungin ja pienen kunnan tarpeisiin. Tätä arviointia ja kehitystyötä on tehtävä hyvässä yhteistyössä kuntien ja erityisesti suurten kaupunkien kanssa.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Räsänen.

17.21 Päivi Räsänen kd: Arvoisa herra puhemies! Olin itse eduskunnan tarkastusvaliokunnan jäsen viime vaalikaudella, jolloin tuotimme puheenjohtaja Eero Heinäluoman johdolla mietinnön koskien kotouttamisen toimivuutta. Sen pohjalta eduskunta hyväksyi yksimielisesti kannanoton, jossa edellytettiin, että hallitus toisi esitykset kotouttamislaista, joilla nimenomaan tätä velvoittavuutta huomattavasti lisätään, ja edellytettiin myös esimerkiksi, että kotoutumisjakso määritellään pääsääntöisesti yhden vuoden pituiseksi ja että maahanmuuttajien kotoutumissuunnitelmiin lisätään kielikoulutuksen velvoittavuutta siten, että kielikoulutukseen sisältyy kielitaitoa mittaava koe, ja myös turvapaikanhakijan vastaanottopalveluihin sisältyisi opintotoiminnan velvoittavuutta, jotta suomalaisen yhteiskunnan toimintatavat, säännöt ja arvot tunnettaisiin.

Pidän kyllä pettymyksenä sitä, että sosiaalidemokraattien johtama hallitus toi esityksen kotouttamislaiksi, joka ei sisällä mitään näistä eduskunnan yksimielisesti edellyttämistä ehdoista eli näistä velvoittavuuksista. Sen takia myös kristillisdemokraattinen eduskuntaryhmä on tähän mietintöön sisällytetyn hylkäämisehdotuksen takana. Eli kannatan tätä

Pöytäkirja PTK 179/2022 vp

edustaja Rantasen ehdottamaa hylkäystä. Mielestäni tämä kotouttamislaki täytyy valmistella huomattavasti paremmin, ja näyttää siltä, että tämä valmistelu todellakin nyt jää seuraavan hallituksen ja seuraavan eduskunnan tehtäväksi.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Rantanen.

17.24 Mari Rantanen ps: Arvoisa puhemies! Tässä edustaja Elo totesi äsken, kuinka tärkeää on se, että maahanmuuttajat kotoutuvat ja oppivat kielen. No näin se on, mutta tämä laki ei tee sille yhtään mitään. Me olemme vuosikaudet jo olleet sellaisen kotoutumislain piirissä, jossa ei ole mitään velvoittavuutta. Mitä sillä on saatu aikaan? Jos me katsotaan mittareita vaikkapa sosiaaliturvariippuvuudesta tai työllisyydestä, niin on aivan selvää, että meidän kotouttaminen ei toimi. No minkä ihmeen takia Marinin hallitus tuo tällaisen lain, jossa tehdään tätä samaa asiaa vimmisemmin, tehdään vain lisää palveluja? Nythän tähän lakiin nimenomaan tuotiin tällainen palvelutarjotin — ei mitään velvoittavuutta. Jos ihmiselle mahdollistetaan se, että häntä passataan, häntä palvellaan ja tämän lain mukaan jopa käydään päivittäistavaraostoksilla hänen kanssaan, niin kysynpähän vain, kuinka paljon se edes lähtökohtaisesti motivoi opettelemaan, motivoi integroitumaan ja motivoi kielen kanssa.

Sanoin täällä ensimmäisessä käsittelyssä siitä, että tunnen erään maahanmuuttajan, joka on tullut Suomeen 90-luvulla, ja hän sanoi, että siinä kohtaa, kun kotouttaminen alkoi, kotiutuminen loppui. Eli siis ihmiset, kun heitä palvellaan ja passataan ja heiltä ei vaadita mitään, eivät opi kieltä eivätkä kotoudu. Sen vuoksi tähän pitäisi saada velvoittavuus: jos et opettele kieltä ja jos et osallistu kursseihin, niin silloin sinun sosiaaliturvaasi leikataan. Tämähän on mahdollista nytkin laissa, mutta kuten edustaja Elokin hyvin tietää, tätä ei käytetä. Katsoin ne tilastot silloin, jotka pyysimme kotouttamisen selonteon yhteydessä hallintovaliokuntaan, ja siinä oli ihan muutamia; taisi olla 2021, että nolla kertaa oli leikattu sosiaaliturvaa.

Kyllä se nyt vain on niin — jos ajattelee tämän näinpäin, ehkä se on helpompi ymmärtää — että jos minä menisin vaikkapa lempilomamaahani Kreikkaan ja siellä minulle tarjottaisiin, että voit olla ihan rauhassa, että me maksamme sinun elämiset, asumiset, opettele kieli, jos haluat, ja jos et, niin saat tulkin lopun ikää, niin mitäpä tekisin? Ottaisin aurinkoa, nauttisin maisemista enkä todellakaan opettelisi sitä vaikeata kieltä. [Ari Koponen: Joku muu kävisi kaupassa!] — Ja joku muu kävisi vielä kaupassa ja tekisi sen moussakan valmiiksi. Se olisi erinomaista.

Tässä on ihan oikeasti ongelma. Nyt täytyy ymmärtää se, että jos aiotaan tehdä asioita eri tavalla ja toivotaan toisenlaista lopputulosta kuin nyt, niin silloin pitää tehdä toisenlaisia tekoja kuin nyt, mutta tämä lainsäädäntö on kyllä sanalla sanoen täysi susi. — Kiitos.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Purra.

17.27 Riikka Purra ps: Arvoisa puhemies! Hallintovaliokunnassa on usein, kun kotouttamista on käsitelty, kuultavina ollut myös maahanmuuttajataustaisia — heitä itseään on kuultu siellä — ja yleensä kriittisimmät lausunnot ja kommentit ovatkin tulleet nimenomaan maahanmuuttajilta itseltään. He arvostelevat tätä järjestelmää ja kertovat, että se on käsittämättömän passivoiva, se ei kannusta ihmistä kantamaan itsestään vastuuta ja se ei kannusta maahanmuuttajia haluamaan tulla tämän yhteiskunnan täysivaltaiseksi jäseneksi.

Pöytäkirja PTK 179/2022 vp

Maahanmuuttajat, jotka ovat tulleet Suomeen ennen kuin tämä niin sanottu monikulttuurinen kotouttamispolitiikka alkoi, hämmästelevät tätä toimintaa. Itse asiassa perussuomalaisilla, jota syytetään yhden asian puolueeksi, kun me emme kykene muusta puhumaan kuin maahanmuutosta, on omina jäseninä ja kannattajina nimenomaan tällaisia maahanmuuttajia, jotka ovat integroituneet tähän yhteiskuntaan, ja he ovatkin meille varsin hedelmällinen tietolähde juuri siitä, miten nämä asiat kannattaisi hoitaa.

Yksi esimerkki on tämä kielen oppimisen velvoitteiden puute. Suomessa tosiaan tulkkiin on mahdollisuus vuosikymmenten jälkeen. Ei ole minkäänlaista vaatimusta, että ihmisen pitäisi tulla suomella tai ruotsilla tässä maassa toimeen. Tämä on käsittämätöntä. Samanlaisia ongelmia löytyy moneen muuhunkin asiaan, jotka liittyvät esimerkiksi koulutukseen, terveydenhuoltoon, sosiaalipalveluihin ja niin edelleen. Se, että meidän kouluissamme kaikilla on mahdollisuus saada oppia myös omalla äidinkielellään ja oman äidinkielen opetusta, on yksi näistä monista ongelmista. Mikäli perheet haluavat, että heidän lapsensa edelleen osaavat ja taitavat tulevaisuudessakin tätä alkuperäistä äidinkieltään, pitäisi sen tietenkin olla näiden perheiden ja sukujen itsensä vastuulla. Sen sijaan suomalaisen peruskoulun ja koulutusjärjestelmän pitäisi huolehtia siitä, että maahanmuuttajat ja maahanmuuttajataustaiset osaavat meidän virallisia kieliämme ja integroituvat tähän yhteiskuntaan.

Sen vielä, arvoisa puhemies, totean lopuksi, että mitkä puolueet sitten ensi kaudella hallituksessa ovatkaan, niin toivottavasti he ottavat tämän asian vakavasti. Sillä vaikka täällä puhutaan Ruotsin ongelmien ikään kuin kiertämisestä Suomessa ja että meidän täytyy onnistua tässä ja meille ei saa käydä näin, niin mikään ei kerro, että me olisimme tähän suuntaan menossa — päinvastoin tämä pöydällä oleva kotouttamislaki menee jopa pidemmälle huonoon suuntaan kuin yksikään laki, mitä Ruotsissa on koskaan tehty.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Niemi.

17.30 Veijo Niemi ps: Arvoisa herra puhemies! Tämä kyseessä oleva kotouttamislaki on aivan kohtuuton. Tänne kotoutumaan tulevat henkilöt saavat kaiken mahdollisen ilman mitään velvoitteita. En voi millään ymmärtää sitä, eivätkä ymmärrä kyllä omassa kotikunnassanikaan meidän ikäihmiset, jotka minulta tätä asiaa ovat kysyneet. Samanaikaisesti tämän maan rakentaneille ikäihmisille tehdään tällaisia loistavia päätöksiä, kuten että irtisanoetaan heidän vähätkin yhteisruokailutilaisuutensa — suljetaan nämä tilat ja kerrotaan heille, että syökää kotonanne yksinänne, kyllä te siellä pärjätte — ja irtisanoetaan kotipalvelusopimuksia. Siitä on seurauksena se, että myös lääkäripalvelut menevät, ja sen jälkeen he ovat tällaisen soittorumban varassa. Heille takaisinsoitetaan joskus viikon kahden kuluttua, vaikka heillä voi olla vaikka minkäikäinen tulehdus päällä ja täytyisi päästä nopeasti lääkäriin. Tämä tuntuu kyllä ihan mielettömältä, että oman maan kansalaisista ei pidetä enää mitään huolta mutta tänne tuleville niin sanotuille kotoutujille tarjotaan kaikki suorastaan kulta- ja hopealautasella: olkaa hyvä, tervetuloa tänne, täällä annetaan teille kaikki ilman. En voi ymmärtää.

Kannatan edustaja Rantasen hylkäysesitystä. — Kiitos.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Rantanen, Mari.

Pöytäkirja PTK 179/2022 vp

17.31 **Mari Rantanen ps:** Arvoisa puhemies! Voin tämänkin asian käsittelyssä vahventaa sen, mitä edustaja Purra sanoi äsken, että hyvin usein maahanmuuttajataustaiset ihmiset itse kritisoivat meidän järjestelmää, ja näin oli tämänkin asian yhteydessä hallintovaliokunnassa. Siellä nimenomaan tuli eräskin hyvin, hyvin vahva puheenvuoro siitä, että Suomessa pitäisi vaatia suomen kielen, Suomen kulttuurin ja suomalaisten arvojen opettamista, ja se on se, mitä pitäisi kuulemma kotoutumisessa olla — ei siis 101:tä pykälää, vaan huomattavasti vähemmällä pärjätään, kun keskitytään olennaiseen.

Mitä tulee tähän edustaja Purran nostamaan oman äidinkielen opetukseen, niin se onkin melkoinen vyyhti. Sehän ei edes ole perusopetuslain alaista toimintaa vaan vapaaehtoista toimintaa. Esimerkiksi meillä on Helsingissä yli 300 ryhmää ja yli 40 kieltä, joita opetetaan. [Riikka Purra: Ohhoh! Mitäköhän se maksaa?] Kyllä varmasti maksaa tämänkin, ja raha ja aika ehkä kannattaisi käyttää niihin asioihin, jotka tuntuvat peruskoulussa olevan tällä hetkellä hankalampaa, eli luku-, kirjoitus- ja laskutaito. Sinänsä kaikki nämä asiat vyöryvät yhteen, koska niin kauan kun me lähdemme siitä, että tulija pitääköön kielensä, kulttuurinsa ja arvonsa, niin se ei nimenomaan silloin integroi, mutta tämä tuntuu olevan kovin, kovin vaikea ymmärtää tämänkin salin vasemmalla laidalla.

Tosiasia on se, että vääjäämättä, jos me teemme täällä kaikki samat poliittiset päätökset kuin Ruotsissa, meille käy niin kuin Ruotsissa, ja jos me menemme pikkusenkin yli sen, mitä Ruotsi on virheitänsä tehnyt lainsäädännöllä, niin meille käy varmasti vähän huonommin kuin Ruotsissa. Siinä mielessä kannattaisi toki pohtia, että myös puheet ja teot olisivat tasapainossa.

Sen sanon, mitä itsekin olen äimistellyt, että jos tämäntyyppiset esitykset tulevat sieltä vihervasemmistolaisesta ajatuspajasta, niin kyllä vastuullisten puolueiden, kuten keskustan ja SDP:n, pitää osata torpata silloin kun menee överiksi.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Räsänen.

17.34 **Päivi Räsänen kd:** Arvoisa herra puhemies! Tarkastusvaliokunta tätä koskevassa mietinnössään piti hälyttävänä sitä, että kotoutumiskoulutuksen tavoitekielitasoa saavutti vain noin 35 prosenttia koulutuksen päättäneistä. Siksi todellakin tuota velvoittavuutta haluttiin lisätä, ja siksi ponnella esitettiin, että tulee tuoda lainsäädäntö, jolla esimerkiksi kielitaidon saavuttamisen velvoittavuutta lisätään. Tähän olisi mahdollisuuksia lainsäädännön kautta. Esimerkiksi kristillisdemokraatit ovat tehneet lakialoitteen, jolla kannustettaisiin hankkimaan kielitaitoa niin, että työmarkkinatuen määrää alennettaisiin 90 prosenttiin peruspäivärahan määrästä, mutta tämän työmarkkinatuen voisi saada sataprosenttisena, voisi korottaa sillä kymmenellä prosentilla, osoittamalla vaadittavan tason suomen tai ruotsin kielen taidosta. Tämä olisi yksi mahdollinen keino lisätä velvoittavuutta ja lisätä kannusteita siihen, että suomen tai ruotsin kielen taito myös hankittaisiin.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Meri.

17.36 **Leena Meri ps:** Kiitos, arvoisa puhemies! Yhdyn tässä perussuomalaisten ja kristillisdemokraattien puheenvuoroihin siitä, että henkilön, joka tulee tänne, tulee oppia arvot ja meidän kulttuuri ja sopeutua tänne. Niinhän meistä jokainen, meidän ystävät ja tuttavat, jotka ovat muuttaneet Suomesta muualle, ovat joutuneet sopeutumaan muihin yhteiskun-

tiin. Ei siellä ole mitään palvelutarjotinta, jonka puoleen voi kääntyä aina kun ongelmia tulee, vaan ajatellaan, että sinun täytyy pärjätä.

Haluaisin muistuttaa myös tästä tarkastusvaliokunnassa viime eduskuntakauden lopussa tehdystä yksimielisestä mietinnöstä, jossa todettiin, että täytyy lisätä juuri tätä velvoitavuutta ja suomen tai ruotsin kielen oppimista ja sitä sopeutumista tänne yhteiskuntaan. Silloin oli puheenjohtajana sosiaalidemokraattien Heinäluoma ja keskustasta oli varapuheenjohtaja, mutta en tiedä, minne nämä arvot nyt tässä hallituksessa heitettiin. Oliko näin, kuten edustaja Rantanen — vai oliko Räsänen, en muista kumpi — tuossa juuri sanoi, että olisi hyvä pitää sitten rotia näissä puolueissa, jotka perinteisesti ovat uskaltaneet seistä sen puolella, että tänne pitää kotiutua ja sopeutua. Ymmärrän sen vielä vihervasemmistolta — siellä on aina ollut tämä ”rajat levällään ja tehkää, mitä huvittaa, ja rahaa on” -politiikka — mutta kun täällä on näitä vastuullisia vanhoja puolueita, niin voisitteko te ihan oikeasti elää sen mukaisesti kuin olette antaneet ymmärtää aikaisempina vuosina?

Tuohon koulutukseen: Tuli mieleen, että ei ole kauan aikaa, kun tuli tämä Karvin tutkimus, ja siinä yhteydessä oli mediassa paljon otsikoita siitä, kuinka silloin kun on paljon vieraskielisiä koulussa, ne oppimistulokset kärsivät — se oli jo viisi prosenttia, kun se taso laski. Katsoin erään haastattelun, missä oli Itä-Helsingistä opettaja, joka kertoi, että siellä luokalla oli yksi suomenkielinen oppilas ja muut olivat vieraskielisiä, ja tämä suomenkielinen oli niin sanottu vertaisoppilas niille muille, koska hänen tehtävänsä oli myös osittain opettaa muille sitä vertaiskieltä, edistää suomen kielen oppimista, ja voitte vain kuvitella, miten tämän pienen ala-astelaisen oma oppiminen edistyy. Ei varmaan mitenkään, jos hän on siellä joku yleistulkki tai muu selvittelijä. Hänen pitäisi saada oppia siellä — sitä var-tenhan hän on sinne kouluun halunnut mennä.

Tuossa meidän puolueen puheenjohtaja Purra kertoi tästä, että kun me puhutaan täällä, niin monetkin sanovat, että ”toivotaan” ja ”teemme paljon, ettemme ole Ruotsin tiellä”, mutta siitä huolimatta nämä teot puhuvat siihen suuntaan, että me oikein halutaan sinne Ruotsin tielle. Ollaan lievennetty saatavuusharkintaa, on annettu laittomasti maassa oleville pysyviä oikeuksia jäädä tänne, on lisätty laittomasti maassa olevien palveluita, ja nyt tämä kotouttamisen edistämistä koskeva laki, joka kyllä on palveluiden edistämistä koskeva laki. Kuten täällä moni kertoi, niin samaan aikaan suomalaiset painiskelevat arjessa — rahat eivät riitä sähkölaskuihin, ei pääse itse hoitoon, ja kotihoito tökkii. Kyllä siinä ymmärtää sen, että ihmisillä kiukku on kova ja he vaativat nimenomaan, että tämä nykypolitiikka pitää muuttua.

Jos ajatellaan sitten vielä erilaisia palveluita, niin esimerkiksi Tanskassa tulkkipalveluita saa vain kolme vuotta, ja siinä ajassa se kieli on opittava. Täällähän niitä saa vaikka pysyvästi, ja mikä motivaattori siinä on, jos ikuisesti saa tulkkipalveluita? Eivät siihen mitkään rahat riitä. Ajatellaan sitä, että tässä edellisellä kyselytunnilla kävimme läpi sitä, miten me saamme meidän talouden kuntoon ja pitäisi panostaa koulutukseen ja terveydenhuoltoon ja sinne ja tänne — mutta kun eivät mitkään rahat tule riittämään, jos meillä on olemassa tällainen tietty momentti valtiontaloudessa, johon saa mennä rahaa miten paljon tahansa, ja jos sitä kritisoi, niin se on sitten ”ihan kauhean epäinhimillistä”. No, sitten olkoon epäinhimillistä, jos ajattelee niin kuin perussuomalaiset, että me ensisijaisesti panostamme niihin veronmaksajiin ja suomalaisiin, jotka tämän lystin maksavat. Muiden rahoilla on helpompi mällätä.

Meillä perussuomalaisilla on sitten vastauksia myös tähän katujengiongelmiaan: Nämä rikoksiin syyllistyneet henkilöt tulee karkottaa maasta ja antaa pysyvät maahantulokiellot.

Pöytäkirja PTK 179/2022 vp

Ennalta ehkäisy ei auta enää mitään silloin kun ollaan syvässä rikoskierteessä ja huumausainerikollisuudessa mukana. Siellä rahoitetaan tätä vakavaa järjestäytynyttä rikollisuutta myös huumausainekaupalla.

Todellakin toivon, että seuraava hallitus — keitä siellä nyt sitten onkaan — ottaa vähän viisaamman politiikan, koska me olemme muuten tuleva Ruotsi. — Kiitos.

Keskustelu päättyi ja asian käsittely keskeytettiin.

5. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi metsästyslain 41 a §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 288/2022 vp

Valiokunnan mietintö MmVM 34/2022 vp

Toinen käsittely

Puhemies Matti Vanhanen: Toiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 5. asia. Nyt voidaan hyväksyä tai hylätä lakiehdotus, jonka sisällöstä päätettiin ensimmäisessä käsittelyssä. — Keskustelu, edustaja Pitko.

Keskustelu

17.41 **Jenni Pitko vihr:** Arvoisa puhemies! Tästä metsästyslaista käytiin tällä viikolla maanantaina keskustelua, ja olen nyt tekemässä kaksi lausumaesitystä siihen.

Tästä hallituksen esityksestä eli pykälämuutoksista olemme tosiaan olleet sinänsä yksimielisiä. Valiokunnan enemmistö kuitenkin halusi mennä mietinnössä pidemmälle kuin tässä hallituksen esityksessä olisi menty. Siellä haluttiin madaltaa edelleen kynnystä suden metsästämiseen. Itse ajattelen niin, että kun kyse on erittäin uhanalaisesta luontokappaleesta, jonka suojelemisesta Suomi on vastuussa, meidän kannattaisi mieluummin mennä varovaisuusperiaatteella, ja niin tämä direktiivikin on Suomessa ymmärretty.

Myös toinen asia, mihin tässä mietinnössä en pystynyt yhtymään, on koirasusia koskeva kappale. Me emme valiokunnassa kuulleet koirasusiin liittyvistä asioista. Sinänsä tunnistan sen ongelman, että koirasusien poistamiseen on ollut haasteita, ei ole saatu lupia, mutta olen eri mieltä siitä, pitäisikö koko lauma voida poistaa, jos yksi susilaumasta on koirasusi. Edelleenkin kun on kyse äärimmäisen uhanalaisesta lajista, jota on vain muutama sata Suomessa, meidän täytyy noudattaa mieluummin varovaisuusperiaatetta.

Ehdotankin kahta lausumaa hyväksyttäväksi, joista ensimmäinen kuuluu näin: ”Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy toimiin, jottei kannanhoidollisen metsästyksen pääasiallinen tavoite ole susien lukumäärän vähentäminen, vaan sillä pitää olla direktiivin tavoitteiden mukainen muu susikantaan liittyvä tavoite, ja että erityisesti niin kauan kuin suden suotuisan suojelun tasoa ei ole saavutettu, valikoivan metsästyksen tulee kohdistua haittaa tai vaaraa aiheuttaviin yksilöihin.”

Toinen ehdottamani lausuma on: ”Eduskunta edellyttää, että valtioneuvosto valmistelee toimia, jotka parantavat edellytyksiä hoitaa koirasusista johtuvia ongelmia.”

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Elo.

Pöytäkirja PTK 179/2022 vp

17.43 **Tiina Elo vihr:** Arvoisa puhemies! Kannatan edustaja Pitkon tekemiä kahta lausumaehdotusta.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Kiviranta.

17.43 **Esko Kiviranta kesk:** Arvoisa puhemies! Maa- ja metsätalousvaliokunta katsoo aivan oikein, että kannanhoidollinen metsästys on välttämätöntä sosiaalisen kestävyys- ja turvallisuuden turvaamiseksi muiden rinnakkaiseloja parantavien toimien ohella. Valiokunta pitää esitystä tarpeellisenä ja kannatettavana ja puoltaa siihen liittyvän lakiehdotuksen hyväksymistä muuttamattomana.

Keskustalle suden kannanhoidollisen metsästyksen edistäminen on ollut koko ajan selkeä tavoite, jota on tämänkin vaalikauden aikana yritetty edistää kaikin tavoin. Susivahinkoja kohdistuu enenevässä määrin tuotantoeläimiin ja koiriin. Susien läsnäolo ihmisasukunnan lähellä ja pihapiireissä luo turvattomuutta. Tilanne on monin paikoin maaseudun ihmisille kohtuuton.

Kannanhoidollinen metsästys on välttämätöntä susivahinkojen vähentämiseksi. Susi kuuluu Suomen luontoon, mutta ei kotipihoihin ja lasten koulutielle. Vihreät ovat osoittaneet jatkuvasti piittaamattomuutta susialueilla elävien ihmisten arjesta. Itse asiassa tämä koskee jo koko maata, myöskin esimerkiksi kotimaakuntaani Varsinais-Suomea. Kannanhoidollinen metsästys ei vihreille kelpaa, mutta mitään vaihtoehtoaakaan ei kyetä esittämään. Tosiasia on, että susikanta pysyy kurissa vain kannanhoidollisella metsästyksellä.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Hoskonen.

17.45 **Hannu Hoskonen kesk:** Arvoisa herra puhemies! Aivan kuten edustaja Kiviranta äskeisessä erinomaisessa puheenvuorossaan totesi, tämä lakiesitys on erittäin tärkeä, ja maa- ja metsävaliokunta on tehnyt tässä erinomaista työtä, ja esitykset ovat kannatettavia.

Huolestuttavinta tässä susikeskustelussa on se, että emme tässä talossa ymmärrä sitä vaaraa, mikä näihin villipetoihin liittyy. Kaikkein pahimpia tämän asian tiimoilta ovat nuo koirasudet. Ruotsissahan, kuten tiedämme, tehtiin selvä, yksilinjainen päätös, jolla muuan koko koirasusilauma lopetettiin. Koko lauma poistettiin luonnosta, koska se ei sinne kuulu. Meillä on Suomessa voimassa kaksi lakia, joiden mukaan koirasusi ei nauti lakisuojausta. Se on aivan samalla keinoin haittaeläin kuten villiminkki taikka supikoira. Elikkä sekä metsästyslaki että laki vieraslajeista — molemmista laeista löytyy pykälä, jonka mukaan koirasudet eivät nauti lakisuojausta ja ne pitää poistaa. Miksi tätä sitten vastustetaan?

Asun tuolla Ilomantsissa itärajalla. Siellä on paljon susia, ja kuten edustaja Kiviranta oivallisesti äsken omassa puheenvuorossaan kuvasi, nämä sudet ovat nyt siirtyneet sieltä sisämaahan ja ihan Varsinais-Suomea myöten. Ei ole mitenkään perusteltavissa yhdelläkään kansanedustajalla se, että pihoihin tulevat sudet eivät olisi vaara. Vaaratilanteita on sattunut lapsille Ilomantsinkin alueella paljon. Viime syksynäkin olen tässä samassa puhujapöytätyössä kertonut tapauksen, jossa pieni koulutyttö oli aidosti hengenvaarassa, mutta onneksi taksinkuljettaja huomasi ja vei tytön kotiin, niin että ei se jättänyt sitä pientä tyttöä siihen hämäänsä syysiltan seisomaan tienvarseen, josta hänellä oli vielä kotimatkaa metsätietä pitkin kotiin kävelemällä. Onneksi taksikuski huomasi sen ja vei tytön kotiin. Kahdensadan metrin päässä oli iso susi odottamassa. Mitä olisi tapahtunut, jos ei kyytiä kotirappusille asti olisi ollut? Tätä asiaa vähätellään, mutta aivan kuten moni asiantuntija tie-

Pöytäkirja PTK 179/2022 vp

tää, kun näitä riskitilanteita syntyy jatkuvasti lisää, niin jonain päivänä hyvä tuuri loppuu ja se murhenäytelmä tapahtuu.

Siitä voi sanoa hyvän esimerkin: Joskus maailmassa Ilomantsinkin alueelle Venäjältä tuli tällaisia sekarotuisia koiria, valtavan isoja hurttia. En tiedä, miksi niitä sinne tuli, mutta joka tapauksessa poliisi antoi niille poistoluvan välittömästi, ja ne hoidettiin pois päiviltä, ja se vaara poistettiin sillä keinoin. Sellainen vaarallinen koira on todella ihan aidosti villiytynyt metsään ja käyttäytyy kuten susi käyttäytyy: hakee sieltä ruokansa, syö, mitä sattuu saamaan. Ne liikkuvat ihmisten talojen pihoissa, ja poistoluvat tulivat heti. Mutta tälle koirasudelle, joka on koiran ja suden risteymä, ei saa millään poistolupaa — Euroopan unionin direktiivin mukaan täysin mahdollista, ja metsästyslain mukaan ja lain vieraslajeistakin mukaan täysin laillista toimintaa. Täällä leikitään ihmisten elämällä tietoisesti. Suuri osa kansanedustajista naureskelee näille asioille. Kyllä siellä kerrostalon seitsemännessä kerroksessa on helppo nauraa, kun omat lapset eivät ole vaarassa. Mutta ne maaseudun lapset ottavat sen riskin joka päivä.

Muutama vuosi sitten olin aamulenkillä koirani kanssa. Meillä oli silloin koira vielä, ja se oli erittäin terävävainuinen koira, ja Ilomantsin kirkonkylän keskustassa on meidän talo, torilta matkaa vajaa kilometri on kotimme pihalle. Yhtäkkiä, noin 50 metriä kotimme rapusista, koira pysähtyi. Meno loppui siihen. Rupesin ihmettelemään, miksi koira käyttäytyy näin. Tarkempi tutkimus osoitti, että susilauma oli kääntynyt yön aikana siinä tiellä, monta sutta oli käynyt. Ja se sama tie on pienten lasten koulutie. Täällä me ihmettelemme Suomen eduskunnassa, pitääkö tämä sallia. Ei varmasti pidä sallia.

Mitä tekee sitten Suomen poliisi? Poliisi on tehnyt Ilomantsinkin alueella SusiLIFE-hankkeen, jossa poliisit vartioivat siellä metsäteillä, että sudet saavat olla rauhassa, mutta kukaan ei ole pienen koulutyön tietä turvaamassa. Ei näy poliiseja turvaamassa koulutietä, vaikka sudet juoksentelevat kylällä. Jatkuvasti tulee kuvia ja kännykkäkameralla otettuja videonpätkiä, kun sudet juoksentelevat kylällä sinne sun tänne keskellä taajamaa, ja kaupungissakin niitä on nähty. Viimeksi näin kuvan jostakin Seinäjoen läheltä. Siellä susi oli juossut lähes ihan kaupungin läpi. Näitä katsotaan sormien läpi.

Arvoisa puhemies! Toivon, että jonain päivänä se inhimillisyys tähän taloon löytyy. Pelkään ihan aidosti, että hyvä tuuri loppuu ja sudet ovat sitten siinä roolissa, jota en ikinä toivo. Pienten lasten henki on aidosti vaarassa. Aikuisena miehenä maastossa olen mehtämiesurani aikana monta kertaa suden metsässä tavannut nenästä nokkaan. Ei se mukavalta tuntunut, mutta kyllä suurin piirtein tiesin, mitä pitää tehdä, ja pääsin tilanteesta pois ihan vaurioitta, ehkä hieman pelonsekaisin tuntein, mutta pääsin kuitenkin. Mutta jos siinä tilanteessa on pieni lapsi, hän pelkää aidosti sekä isoa koiraa että sutta. Pieni lapsi miettii sen aina isona koirana, tietämättä että se on hengenvaarallinen eläin. Ja kun ihminen pelätesään erittää adrenaliinia, niin villipeto haistaa sen, ja se on sen lapsen kannalta erittäin vaarallinen tilanne. Vaan ei tunnu tässä talossa kovin paljon kiinnostavan se asia.

Toivon, että myös poliisivoimissa tähän paneudutaan. Hirveä panos laitetaan rahaa suden suojeluun, että se saa elää rauhassa, mutta ne pienet lapset eivät tunnu kovin paljon kiinnostavan. Olemmehan me menneet melkoiseen yhteiskuntaan, kun tällä keinoin arvot ovat tässä maassa.

Tiedän, että täällä moni kansanedustaja naureskelee minun puheilleni. Kuka teistä tulee sitten sen pienen lapsen vanhempia lohduttamaan, kun tämä karmea tapahtuma sattuu? Jonain päivänä se sattuu, ellemme tälle asialle tee jotakin. Minä luulen, että se tarjokkaiden jono on kovin lyhyt.

Pöytäkirja PTK 179/2022 vp

Ei tästä tämän enempää. Hyvä, että laki saadaan syntymään, ja toivon, että inhimillisyyys ja järki tässäkin talossa voittavat.

Lopuksi, arvoisa puhemies, haluan kiittää kaikkia edustajakollegoita tästä päättymässä olevasta kaudesta. On ollut hienoa tehdä täällä töitä. On ollut vaikeita päätöksiä, erittäin vaikeita päätöksiä, ja pahoin pelkään, että seuraavalla kaudella eivät päätökset helppone vaan silloinkin tarvitaan suoraselkäisyyttä ja isänmaallisuutta, että selviämme näistä asioista. Itse tämä nyt käsiteltävä laki siinä mittapuussa on kovin pieni, mutta niiden pienten ihmisten kannalta se on elämän kokoinen asia. Olkaamme inhimillisiä. Annetaan arvo kaikkien ihmisten kotiympäristölle, niin että se on turvallinen.

Arvoisa puhemies! Haluan kiittää myös teitä omasta panoksestanne Suomen hyväksi. Olette tehnyt hienoa työtä. Kiitos, ja toivon teille hyvää jatkoa.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Simula.

17.52 Jenna Simula ps: Arvoisa puhemies! Toisin kuin tuo äskeinen kotouttamislaki, tämä laki ei ole susi. Tässä on sitä edustaja Pitkon kaipaamaa varovaisuusperiaatetta nyt noudatettu vuosikaudet, ja kyllä on vihdoinkin saatava suden kannanhoidollinen metsästys käyntiin aivan kuten eduskunta on linjannut — se on myös suden etu.

Mitä tulee koirasusiin, niin esimerkiksi tämä tällä hetkellä käynnissä oleva Ylämaan tapaus on kerrassaan surullinen. Koko lauma tulisi saada poistaa, sillä riski on iso sille, että sieltä ammutaan puhdas susi luvallisen koirasusien poiston yhteydessä, ja kun sellaisen virheen metsästäjä tahattomasti tekee, niin siinä lähtevät sitten aseet ja luvat — siitä huolimatta, että on ollut oikealla asialla, poistamassa koirasusia, jotka eivät Suomen luontoon kuulu.

Sudella on paikkansa Suomen luonnossa, eikä tässä kukaan ole susia sukupuuttoon tappamassa. Ei kannanhoidollinen metsästys sitä tarkoita. Nyt vain asiat viimein tältä osin eteenpäin.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Norrback.

17.53 Anders Norrback r: Kiitos, arvoisa puhemies! Susi on konkreettinen ongelma, niin kuin on kuultu näissä keskusteluissa, mitä tässä on ollut — se on monelle erittäin konkreettinen. Omalta osaltani se on myös konkreettinen. Asun susialueella, missä on lauma, missä on seitsemän sutta, ja sitten on toinen lauma muutaman kilometrin päässä, missä on neljä sutta tällä hetkellä. Nämä laumat ottavat joskus yhteen.

Tämä on konkreettinen ongelma, mutta tämä on myös symbolinen ongelma. Eli meillä on ongelmia siinä, että me ei ymmärretä toistemme elinympäristöä ja elintapoja, ja mielestäni seuraavalla kaudella meidän on kyllä syytä miettiä myös toisten ihmisten elinehtoja ja toisten ihmisten elinympäristöä.

Värderade talman! Vargfrågan är förstås konkret för många av oss, men det är också en symbolfråga. Det är en symbolfråga hur vi förstår varandra, hur vi förstår hur det är att leva i en storstadslägenhet på åttonde våningen, som det har nämnts här, men också en förståelse för hur det är för oss som lever i, av och med naturen, och en förståelse för att jaktkulturen är viktig i vårt samhälle. Den är inte bara en hobby. Jägarna gör en otroligt viktig

Pöytäkirja PTK 179/2022 vp

samhällsinsats. De tar hand om skadade djur, trafikskadade djur, de sköter så att stammar-na hålls i balans och så vidare.

Den här förståelsen hoppas jag verkligen att vi småningom börjar visa för varandra. Det handlar inte om symboler, det handlar inte om symbolpolitik, utan det handlar om förstå-else för varandra. Ska vi slippa framåt i den här frågan måste vi ha en större förståelse. Det här är en bra början. Vi är på rätt väg, men det här räcker inte ännu. — Tack.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Koponen, Ari.

17.55 **Ari Koponen ps:** Arvoisa puhemies! On hienoa, että tämä laki saadaan nyt eteen-päin, ja täytyy kiittää maa- ja metsätalousvaliokunnan perussuomalaisia erittäin arvok-kaasta ja kovasta työstä. Haluan myös kiittää herra puhemiestä, edustajakollegoita sekä kaikkia eduskunnan työntekijöitä tästä kaudesta. On ollut erittäin hienot neljä vuotta. Kii-tos paljon.

Keskustelu päättyi ja asian käsittely keskeytettiin.

6. Hallituksen esitys eduskunnalle kirkkolaiksi ja siihen liittyviksi laeiksi

Hallituksen esitys HE 108/2022 vp

Valiokunnan mietintö HaVM 44/2022 vp

Toinen käsittely

Eduskunta hyväksyi ensimmäisessä käsittelyssä sisällöltään päätetyt, hallituksen esityk-seen HE 108/2022 vp sisältyvät 1.-5. lakiehdotuksen. Lakiehdotusten toinen käsittely päät-tyi. Asian käsittely päättyi.

7. Seuraava täysistunto

Eduskunnan seuraava täysistunto on perjantaina 3.3.2023 klo 13.00. Täysistunto lopetet-tiin klo 17.56.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

Timo Tuovinen